

לקראת שבת מלכתא

יהודי אחד הגיע אל רבינו וביקש: הוא רכש מכונית חדשה, ועל מנת שתשרה בה הברכה, הוא מבקש להסיע בה פעם אחת את הרב. כעבור זמן לא רב המתינה המכונית למטה, ורבי חיים נכנס לתוכה. היהודי נפנה להתניע את הרכב, אולם למרבה הפלא לא הצליח לעשות זאת. הוא ניסה שוב, אולם הניסיון כשל שנית. רבי חיים הרגיע אותו שפעם אחרת הוא ייסע אתו, ויצא מן הרכב. בדיוק ברגע שבו יצא רבי חיים, הצליח להפעיל את המנוע...

הגאון רבי שלמה לוונשטיין שליט"א: 'רגלי חסידיו ישמור' של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זיע"א

"וְנִתְּתִי דְבָרִי בְּפִיו" (דברים י"ה, י"ח)

סיפר רבי אליהו מן בשם ד"ר רוטשילד, שבזמנו קרא לו הסטייפלר, וביקש ממנו תרופה עבור בעיה כלשהי במעיים. ד"ר רוטשילד נתן לו תרופה מסוימת. הסטייפלר פתח את הקופסה, הריח ואמר: "נודף מכאן ריח של יין נסך". אמר לו ד"ר רוטשילד: "רבי משה סולוביצ'יק משוויץ משתמש בתרופה הזאת".

אמר לו: "אם כך, גם אני אשתמש בה". עד כאן סיפור המעשה. רבי אליהו מן סיפר מעשה זה לרבינו ושאל אותו: "כבוד הרב, ממה נפשך - אם היה בתרופה יין נסך - מה בכך שר' משה סולוביצ'יק משתמש בה? ואם לא היה יין נסך - מה בכלל הבעיה?" אמר לו רבי חיים: "כתוב שאין הקב"ה מביא תקלה על ידי צדיקים, בפרט בענייני מאכלות אסורות. באמת היה שם יין נסך, אבל אם רבי משה סולוביצ'יק שתה מהתרופה הזו, על כרחך שהיה שם ביטול ברוב, והריח נובע משם". שאל רבי אליהו: "ור"ח לבד אינו מטמטם?" אמר לו רבי חיים: "כתוב ב'פתחי תשובה' (יורה דעה סימן קטז): 'מי

שרוצה להחמיר לנהוג אסור בדבר שלא מצינו שהחמירו אמוראים, כגון מה שנתבטל בששים או בכלי שני, הוי כמו אפיקורסות ויצא שכרו בהפסדו'. 'היו כאן, אפוא, שני ריחות: ריח של יין נסך וריח של אפיקורסות, והסטייפלר העדיף את ריח יין הנסך, על פני ריח האפיקורסות'...

חיים, שכוונת התפילה שנוכה "להבין ולהשכיל", שהדבר החשוב והטוב ביותר הוא עסק התורה - "ללמוד וללמד". חוץ מזה - הכל שטויות.

רכב שנקנה מכספי הלואה בריבית

סיפר נכדו רבי מרדכי צביון סיפור שהתרחש בשנת תשנ"ג: יהודי אחד הגיע אל רבינו ושטח לפניו את בקשתו: זמן קצר קודם לכן הוא רכש לו מכונית חדשה, ועל מנת שתשרה בה הברכה, הוא מבקש להסיע בה פעם אחת את הרב. ואכן, כעבור זמן לא רב המתנה המכונית למטה, ורבי חיים נכנס לתוכה. היהודי מאושר כולו, נפנה להתניע את הרכב, אולם למרבה הפלא, לא הצליח לעשות זאת. הוא ניסה שוב, משוכנע שהפעם הכל יהיה בסדר, אולם הניסיון כשל שנית. "מה כבר קרה לרכב?", מלמל לעצמו, "הלא לפני דקות ספורות הוא עבד כרגיל!", אולם הרכב לא הותנע. רבי חיים, שהבחין בכך, הרגיע אותו שלא קרה דבר, ופעם אחרת הוא ייסע אתו, ויצא מן הרכב. בדיוק ברגע שבו יצא רבי חיים, הצליח היהודי להפעיל את המנוע. הוא סימן בהתרגשות לרב שיכנס בחזרה, הרב נכנס, והיהודי העביר הילוך כדי להתחיל בנסיעה, והנה, מעשה שטן, שוב כבה המנוע, וכל הניסיונות להתניע שוב - נכשלו. שוב הרגיע אותו רבי חיים: "לא נורא!" ויצא החוצה, ובדיוק כאשר יצא, הצליח היהודי להתניע. שוב הוא קרא: "הרב, הרב, אפשר להיכנס!", ושוב דמם המנוע בדיוק כשרבי חיים נכנס. בשלב זה פנה אליו רבי חיים ושאל: "למי שייך הרכב הזה?", - "לי", השיב האיש. "ומנין הכסף לרכישתו?", המשיך רבי חיים לחקור. "מהבן שלי", סיפר האיש. "וממה מתפרנס הבן?", לא הירפה הרב. "הוא מלווה בריבית", השיב האיש בשפל קול. הרכב אמנם נסע, אך 'ספר תורה' הוא לא הצליח לשאת בתוכו...

בקורו של הנשיא וסיום המסכת

שח הרמ"ש גרליץ: התורה הקדושה תפסה את כל ישותו ועצמיותו של רבינו, עד כדי כך שלא היה יודע מימינו ומשמאלו בכל הבלי העולם הזה, שלא תפסו אצלו שום חשיבות, אפילו לא כקליפת השום. זכורני שהרבנית ע"ה סיפרה לי כמה פעמים בהתפעלות, שרבינו

מרן הגרא"ל שטיינמן הקפיד לא להשתמש בחשמל המיוצר בשבת על ידי יהודים, והחשמל בביתו הופעל מדי שבת על ידי גנרטור. ערב שבת אחת, שכחו בני הבית לחבר את הגנרטור. בני הבית הצטערו על התקלה ולא רצו לספר לו על כך, כי ידעו שאם ישמע זאת יצטער מאד. עם תום סעודת ליל שבת, שלא כהרגלו, נפלה עליו עייפות גדולה, והוא התנמנם על הסטנדר במהלך לימודו, כך יצא שהוא לא קרא לאור החשמל באותו ליל שבת. כשסיפרו את הדברים לרבינו הגיב ואמר: "בוודאי מן השמים הביאו על הגרא"ל את העייפות הגדולה, כדי למנוע ממנו שימוש בחשמל שאינו כשר".

"להבין ולהשכיל" שהעיקר "ללמוד וללמד"

שח רבי חזקיהו מישקובסקי: כמה בחורים באו לשאול אותי: בדרך כלל הם משתדלים לא לקרוא עיתון. אבל כעת, כשיש מלחמה בעולם בין רוסיה לאוקראינה, וזה מסקרן לדעת מה הולך שם, האם הם יכולים להקל ולקרוא? כמובן, המדובר הוא על עיתון חרדי שלנו. השבתי להם בסיפור: בחור אחד בא לגאון הגדול רבי דוב לנדוי בפורים ושאל אותו: "היום יש מזוודות שנוסעות על גלגלים, ונעשה קל לסחוב גם מזוודות כבדות מאד. אמנם כל החידוש הזה התחיל רק בשנים האחרונות. בשנים עברו היו סוחבים במאמצים רבים מזוודות כבדות מאוד. ושאלתו: איפה היה השכל שלהם? מדוע אז הם לא חשבו על הרעיון הזה? זו המצאה כל כך פשוטה! השיב לו רבי דוב: "זו שאלה אווילית. מה אכפת לך? למאי נפקא מינה?" וכמו כן, השבתי לבחורים, מה אכפת לכם מה קורה ברוסיה ובאוקראינה? מה הידע הזה מוסיף לכם? זוהי סתם סקרנות ללא שום תועלת.

בזה, הוספתי ואמרתי להם, נבין את מרן עד הסוף: שום דבר בעולם לא עניין אותו. מה אכפת לי איך קוראים לרחוב? ומה אכפת לי איפה זה קוקה קולה: מה זה מוסיף לי? רבי חיים ידע להשקיע במקומות שבאמת כדאי להשקיע בהם. בסידור של רבי חיים הקשה על נוסח התפילה: "ותן בלבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד", שלכאורה היה צריך להיות הפוך, קודם "ללמוד" ואחר כך "להבין ולהשכיל" את מה שלמד. אלא, מבאר רבי

המשך בעמוד 30

גליון 'לקראת שבת' יו"ל בחסות
'אמונה וחסד' דפוס וכריכיה בע"מ 02-6715501

זיכוי הרבים בהפצת גליון זה
לעיי"נ הרה"ח בנימין ב"ר דוד צבי רוזנטל זצ"ל
נלב"ע ר"ח אב תשע"ו

כאשר המשתתפים המועטים ראו את החזון איש גועה בבכי של ממש, והרב מפוניבו' בוכה גם כן מאד, בכו יחד איתם. גם אני כילד נסחפתי לבכי. הגרב"צ פלמן הוסיף וסיפר, שהרב מפוניבו' אמר לו כמה פעמים: "בן-ציון, דע לך שהשיבה שלנו עומדת לא על יסודות של מלט ובטון, אלא על הדמעות שבכינו בהנחת אבן הפינה!"

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על מי שכל רצונם בעולמם הוא לעשות רצון קונם

"תמים תהיה עם ד' אלקיך" (דברים י"ה, י"ג)

התברך דורנו בבעלי תשובה רבים, שכל רצונם בעולמם הוא לעשות רצון קונם, באהבה. הם לא יחסכו מעצמם שום מאמץ על-מנת להקפיד בקיום ההלכות, וינקטו גם בפעולות שיצריכו השקעת-מאמץ והוצאת כספים.

מעשה שהיה ביהודי בעל-תשובה, שלמד הלכות כלאיים עם חברותא, ומגלה שאסור לזרוע חטים ליד עצי הכרם. לפתע נבהל החברותא שלו, כשהבחין שפניו של בעל-התשובה נעשו חיוורות כסיד. הוא שואל אותו מה קרה, והחברותא מספר שיש לו גינה פרטית גדולה ורחבת-ידיים, ובה נזרעה חיטה ליד גפן.

הלימוד עם החברותא היה בשבת אחר-הצהריים, וכיון שאחד מפרטי ההלכה שלמדו היה שאדם שיש לו כלאיים בשדהו, עובר בכל רגע על האיסור החמור, קם הלה ממקומו, ואץ-רץ לביתו.

עוד בטרם הבין החברותא מה הוא מתכוון לעשות, הגיע בעל-התשובה לביתו, נכנס לגינה, והחל לקצור - בשבת-קודש - את כלאי-הכרם... כדי לא לעבור בכל רגע על האיסור...

עכשיו נשאלה השאלה, האם עבר בעל-התשובה על איסור קוצר במלאכתו זו, או לא? שהרי לכאורה יש מקום גדול לומר שלא עבר, שכן מלאכת קצירה נאמרה רק כאשר קוצרים על-מנת להשתמש בפירות הנקצרים, אבל במקרה שלנו מדובר באיסורי-הנאה, ועבור הקוצר מדובר בסם-המוות ובארס שבוודאי לא ישתמש בהם, והוא אינו זקוק להם, והסיבה שקצרים היתה כדי להשליכם לאשפה, או לשורפם!

נראה, שכל הסיבות הללו אמורות להביא אותנו למסקנה, שיתכן שמדובר במלאכה שאינה צריכה לגופה, ולכן יהיה פטור על הקצירה הזו.

לא היה זקוק לענבים

ואפשר להציג שאלה מעניינת נוספת בענין זה. מה יקרה, אם לאחר שקצר בעל-התשובה את הגפן בשבת, הזדמן לו חולה הזקוק לענבים משום פיקוח נפש?

מצד מלאכת קוצר יתכן שפטור, וכנ"ל, כי לא היה צריך את

הענבים, ועשה זאת רק כדי להיפטר מאיסור כלאיים, והם סם המוות בשבילו! אבל הנה עכשיו מתברר למפרע, שהוא כן צריך את הענבים, ובמקרה כזה יתכן שיתחייב במלאכת קוצר. דוגמא זו מקבילה לנידון המסועף שיש בפוסקים: אדם שבישל בשבת, ואחר כך הזדמן לו חולה שצריך לאכול מטעם פיקוח נפש; השאלה היא, האם המצב הזה מכפר לו על חטא-הבישול?

כל זה חלף רק במחשבתו

כך או כך, למדנו מכאן את כוחה של מחשבה אחת בליבו של יהודי, עד היכן הוא מגיע!

הרי אם נתבונן במה שאירע לבעל-התשובה שלנו, נראה שמצד המעשה עצמו, נחשבת הפעולה למעשה-קצירה. הוא הרי עמד וקצר את כלאי הכרם. לא היה כל שינוי באופן הקצירה. אבל -

מחשבתו במעשה זה היתה נעוצה לא בצורך לאכול את הענבים, אלא ההיפך, הוא לא רצה אותם! מבחינתו, כפי שאמרנו, הם נחשבים כרעל נורא.

אבל כל זה חלף רק במחשבתו!

ועם כל זה יתכן שהדבר נחשב כמלאכה שאינה צריכה לגופה, וייפטר עליה! רק משום המחשבה!

אנחנו בונים על-תנאי

ושוב העיד תלמיד חכם (הגרא"ז גרוסברד): בעיצומה של בניית בית המדרש, הלכתי עם הרב פלמן ברחוב מלצר, וחלפנו בסמוך לקירות ההולכים ונבנים, ודיברנו בהלכות עירובין. לפתע הוא ביקש ממני "אולי נתקרב ונאמר כמה פרקי תהילים בצוותא", והקדים ואמר: "הבנין כעת הוא ללא קדושה, אנחנו בונים אותו על תנאי, ועוד יהיה כאן לכאורה בנין גדול, והוא יהיה ממש בית הכנסת. אבל בכל מקרה, כדי שתהיה הצלחה עכשיו, וגם אחר כך, יש להתפלל. אם כן, הבה נתפלל יחד".

ואכן, נכנסנו לאתר הבניה, הרב אמר בהתרגשות רבה פרקי תהילים, וכבקשתו, גם אני אמרתי כמה פרקים. "זה לטובת בית הכנסת" - התנצל, והסביר מדוע הטריח אותי.

הוא למד כן ממעמד הנחת אבן הפינה לשיבת פוניבז'. וכה סיפר רבי בן-ציון כמה פעמים: "הנחת אבן הפינה נערכה בתקופת השואה, ובקושי מנין אנשים השתתפו במעמד. כבר אז הגיעו השמועות על מה שקורה באירופה. אנשים היו מדוכדכים ומיואשים, ואף אחד לא רצה לבוא להשתתף בהנחת אבן הפינה.

"האמת היא, שאנשים חששו שדעתו של הרב מפוניבז' השתבשה, בעקבות הטרגדיה האישית של אובדן בני משפחתו וקהילתו בשואה. הם היו בטוחים שאין כאן 'הנחת אבן פינה' לרעיון בר-קיימא, וטענו שהרב מפוניבז' 'מדומיין'..."

"התפללו מעריב, אמרו תהילים, והחזון איש בכה. וכך נבנתה ישיבת פוניבז'" - העיד מרן רבי חיים קנייבסקי, שהתלווה לחזון איש.

גועה בבכי

סיפר רבי בן-ציון: "כאשר המשתתפים המועטים ראו את החזון איש גועה בבכי של ממש, והרב מפוניבז' בוכה גם כן מאד, בכו יחד איתם. גם אני כילד נסחפתי לבכי. הכל בכנו. זה לא היה נראה 'הנחת אבן פינה', אלא הלווייה טראגית".

הגר"צ הוסיף וסיפר, שהרב מפוניבז' אמר לו כמה פעמים: "בן-ציון, דע לך שהישיבה שלנו עומדת לא על יסודות של מלט ובטון, אלא על הדמעות שבכינו בהנחת אבן הפינה".

לאחר הנחת אבן הפינה אמר החזון איש: "אנשים חושבים שדמים (כסף) מעמידים ישיבה, אבל צריך לדעת שישבה בונים בדמים (דם - מסירות נפש) ודמעות (של תפילה)".

הדמעות של הרב פלמן ביססו, יצקו, בנו ושכללו את בית המדרש "נחלת משה" שקם והיה לאבן פינה ולמקור משיכה ללומדי תורה ותפילה.

(מתוך הספר 'שבת בשמחה' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

"שאלתי את הרב: 'מה זה?' והוא השיב: 'הדמעות הללו, צריכות להיכנס לתוך היציקה של בית המדרש'. אז גם הבנתי, כי הוא בכה, שהרי אמר לי 'הדמעות הללו'..."

ובמחי-מחשבה אחת אפשר להינצל מאיסור-שבת! יסוד נורא זה מצאנו גם בפיגול, כשבכוח-המחשבה קובע האדם את מצב הקרבן שלו, לטוב או למוטב.

הבכיות בבית הכנסת

ואם בכוחה של מחשבה להפוך עולמות, הרי שאם מדובר במעשה, גם אם יהיה זה מעשה שבעיני בשר-ודם אינו נחשב כדבר גדול, בוודאי ובוודאי שהשפעתו תהיה עצומה. וזאת נלמד מהמעשה הבא, המופיע בספר 'ללא שם', המתאר את תולדות-חיי של הגאון רבי בן-ציון פלמן זצ"ל.

רבי בן-ציון היה מהיחידים שהשתתפו בהנחת אבן הפינה לבנין ישיבת פוניבז'. כילד, היה שם. והוא תיאר: "ויהי הבכי הולך וגדל, כולם געו בבכי. המעמד היה נראה כמו הלווייה, לא כמעמד 'הנחת אבן פינה'", כך סיפר.

"כאשר בנו את בית המדרש של קהילת 'נחלת משה', ראיתי לפתע - סיפר יהודי - כי בצדי הפיגומים, מסתתר ועומד לו רבי בן-ציון, רב בית הכנסת, ומפילל בפרקי תהילים. עקבתי, והבחנתי בו גם בפעמים נוספות, והיה זה בעיקר לפני כל תחילת יציקת בטון גדולה, חדשה ונוספת.

"שאלתי את הרב: 'מה זה?' והוא השיב: 'הדמעות הללו, צריכות להיכנס לתוך היציקה של בית המדרש'. אז גם הבנתי, כי הוא בכה, שהרי אמר לי 'הדמעות הללו'..."

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? [שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il](mailto:dirshu@dirshu.co.il)

יו ברכה אותה בשמחה רבה

על איזו ברכה אומר ה"משנה ברורה"
לברך אותה בשמחה רבה?
זכור לך משהו מפעם?

עוד שבוע זה מתחיל...
זו ההזדמנות שלך!

לומדי דף היומי בהלכה סיימו את הלימוד בהלכות
תפילין, ומתחילים בענייני ברכות השחר ותפילה
הלכות יום יומיות שכדאי מאוד ללומדם.

הצטרף גם אתה כבר היום ותזכה להיות מאלה
שנאמר עליהם 'מובטח לו שהוא בן עוה"ב'.

לקבלת פרטים:
מוקד דרשו 02-5609000
ניתן להירשם גם בעמודות נדרים פלוס

סיפר לי מחותני כ"ק מרן אדמו"ר מבראד שליט"א: "לפני הרבה שנים התקשר אלי מנהל תלמוד תורה, ושאל אותי אם אני יכול לכתוב ספר תורה מהודר, ולתורמו עבור התלמוד תורה, והסכמתי לכך. כשספר התורה היה מוכן, נסעתי לארץ ישראל, והכנסתי את הספר אצל מרן הגאב"ד כדי שיכתוב אות בתוך ספר התורה. לפתע שאל אותי הגאב"ד: 'מה הולכים לכתוב על המענטעלע [מעיל] של ספר התורה?'..."

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד,

על אצילות אורחותיו של גאב"ד העדה החרדית מרן הגה"ק רבי יצחק טובי' ווייס זי"ע

יְשׁוּבָה לְעִשׂוֹת כָּכָל אֲשֶׁר יִרְוֶה (דברים י"ז)

סיפר לי מחותני כ"ק מרן אדמו"ר מבראד שליט"א: "לפני הרבה שנים היה בירושלים תלמוד תורה אחד, שהתנהל על פי דרכה ושיטתה של העדה החרדית בירושלים. יום אחד התקשר אלי מנהל התלמוד תורה, ושאל אותי אם אני יכול לכתוב ספר תורה מהודר ולתורמו עבור התלמוד תורה, והסכמתי לכך בתשואות חן.

"כשספר התורה היה מוכן, נסעתי לארץ ישראל, והכנסתי את הספר אצל מרן הגאב"ד כדי שיכתוב אות בתוך ספר התורה. לפתע - מספר מחותני - 'שאל אותי הגאב"ד: 'מה הולכים לכתוב על המענטעלע [מעיל] של הספר תורה?'

"השתוממתי לשמוע שאלה כזאת, והשבתי שהולכים לכתוב על המעיל שאני תרמתי את ספר התורה עבור התלמוד תורה. הגאב"ד שמע את תשובתי ואמר: 'לא כך יכתבו על המעיל, שכן הספר תורה שייך לך, כי יש לך מצוות עשה דאורייתא של כתיבת ספר תורה, הנכון הוא - אומר הגאב"ד - שיכתבו על המעיל שהספר תורה שייך לך ואתה 'משאיל' אותה להתלמוד תורה.'

"אמרתי להגאב"ד: 'יש לי כבר ספר תורה וכבר קיימתי את המצוה', אמר לי הגאב"ד: 'עם כל זאת, הספר תורה שייך לך, מען געט נישט אוועק א ספר תורה, ותכתבו על המעיל שהספר תורה שייך לך, ואתה רק משאיל אותו להתלמוד תורה'. המנהל של הת"ת היה נוכח שם, וכמובן שלא היה נוח לו לשמוע את הדברים האלו, אמנם בהיות שכך יצא מפיו של קודש הקדשים, לא היתה לו ברירה אחרת וכך כתבו על המעיל והעצי חיים של הספר תורה."

מספר האדמו"ר מבראד שליט"א: "עברו הרבה שנים - בערך עשר שנים - מאותו יום, ויום אחד קיבלתי טלפון ממנהל הת"ת, שמספר לי שהוא התפטר מעבודתו, ונתמנה מנהל חדש לנהל את המוסד, והוא מרגיש חוב להודיע לי שמעכשיו הת"ת כבר אינו מתנהל על דרכה של העדה החרדית. והמשיך המנהל ואמר: 'הנני מודיעך, שהיות ובעת שתרת את הספר תורה למוסד הזה, והיות והמוסד כבר אינו תחת

ידי, ומהיום והלאה זה מתנהל באופן אחר, אז אם אתה רוצה אתה יכול להוציא משם את הספר תורה.'

"אמרתי לו" - מספר האדמו"ר מבראד - "שבאמת אני צריך לבית מדרשי עוד ספר תורה, ולאחר שהמוסד כבר אינו מתנהל על דרך הסלולה מרבתינו זי"ע, אני הולך להוציא את ספר התורה ולקחתו לבית מדרשי. "אמר לי המנהל: 'אני איני בעה"ב שם, כי יצאתי כבר מהמוסד, אך אינני בטוח שהמנהל החדש יתן לך את הספר, כי הספר שייך לתלמוד תורה'. אמרתי לו" - מספר האדמו"ר מבראד - "האם אינך זוכר שבעת שהגאב"ד כתב אות בספר התורה הזה, הוא אמר שיכתבו בפירוש על המעיל שהספר שייך לי, ואני רק משאילו לתלמוד התורה? וכך אכן עשו, על עצי החיים כתבו שהספר שייך לי, ועל המעיל כתבו שאני משאילו לתלמוד תורה..."

המנהל נזכר מיד והשתומם על מה שקורה כאן, שכן כל הענין היה דבר פלא גדול, הגאב"ד מדעת עצמו 'שאל' מה שהולכים לכתוב על המעיל, ולא ששאלו אותו מה לעשות, ועמד על כך שיכתבו כן בפירוש... מיד התקשר המנהל הזה למנהל החדש, ואמר לו שיש יהודי אחד שהוא תרם את ספר התורה לתלמוד התורה שלו, והוא רוצה את זה בחזרה. שאל המנהל החדש: 'מנין לי לדעת שהספר שייך לו, אולי זה

ואני אומר שיש ללמוד מהסיפור הזה את שפלותו וענוותנותו של הגאב"ד, שהלא היו לו את כל האפשרויות להעמיד את הדת על תילה בקול רעש גדול, ולהראות את חזותו ברבים ועל בקיאותו בשו"ע על השבון אותו רב מסדר קידושין, אך הוא כדרכו בחר בפלך השתיקה

אחריו" - עוד יזכהו ה' לרבי טובי' לך, והכבוד ירדוף אחריו...
ואכן מדבריו לא נפל שיערה ארצה, והגאב"ד זכה ליקר וגדולה במדה
מרובה וגדושה בירושלם קרתא דשופריא...

שמעתי סיפור נפלא

שמעתי סיפור נפלא, שפעם נכנס אברך אחד לאסוף כסף בהיכל
הכולל של הגאב"ד. האברך הסתובב ואמר שהוא אוסף כסף עבור
אביו, שמחתן את בנו השלוש עשרה בליעה"ר, ויש לו חובות גדולים.
כשהגיע אצל הגאב"ד ואמר לו כנ"ל, אורו פני הגאב"ד ואמר לו כשחיוך
של קורת רוח על פניו: "מה אתה אומר, אביך מחתן את בנו השלוש
עשרה?! - ער איז דאך א גליקלעכער!" [הוא הרי מאושר]...
ובנותן טעם יש להוסיף כאן מה שהובא בעבר בגליון 'נועם שיח',
שלאחרונה ניגש אלי אחד ואמר לי "אוי, יש לך חתן וכלה בבית! -
השי"ת ירחם עליך!"...

נעניתי ואמרתי: "כשהייתי בארץ ישראל לאחרונה, השתתפתי בשמחת
שבע ברכות לנכדו של כ"ק מרן האדמו"ר מלעלוב-ירושלים שליט"א,
שהתאכסן אצלי כמה פעמים ואף ערך כמה פעמים שבתות בבית
מדרשינו, ונשא שם דברים הגה"צ רבי חיים יוסף בידרמאן שליט"א
מלעלוב, ובתוך דבריו סיפר את העובדא דלהלן:

הגה"צ רבי משה סופר שליט"א אב"ד פאפא ירושלים, היה פעם
באמעריקא ונכנס אצל הגה"ק בעל 'תורת מרדכי' מוויזשניץ-מאנסי
זי"ע, והתאונן על שבכל שני וחמישי הוא צריך לנסוע לאמעריקא, כי
יש לו הרבה ילדים ונכדים המתגוררים באמעריקא, והוא צריך להגיע
לשם לעתים קרובות, פעם יש חתונה פעם יש שלום זכר ופעם יש
ברית, והוסיף לומר: "אני על המטוס יותר מאשר בבית"...

הרבי שמע את דבריו, הביט לתוך עיניו ונענה ואמר: "איך האב נישט
אויף דיר קיין רחמנות" [איך לי רחמנות עליך]...

(מתוך 'נועם שיח' מכון אפריון לשלמה)

שייך לתלמוד תורה שלנו?". אמר לו המנהל: "לך תבדוק על הספר
תורה ותראה מה שכתוב שם"..."
ואכן לאחר שראה שכתוב מפורש שהספר שייך לי, שלח אותו אלי
בחזרה תיכף ומיד...

וכך סיפר לו הגאב"ד

סיפר הרה"ג המפורסם, רבי שמואל דוד הכהן פרידמאן שליט"א,
בעמח"ס 'שדה צופים' ושא"ס אודות הסייעתא דשמיא של מרן גאב"ד
ירושלים זצ"ל: פעם אחת בעת שבא לבקר את הגאב"ד בשנת תשע"ב
כשהיה תשוש וחולה, וסיפר להגאב"ד שהוא היה עד קידושין בחופה
אצל נכד מרן הגר"ח קניבסקי זצ"ל, אמר לו הגאב"ד שיספר לו סיפור
שאירע לפני חמישים שנה, וכך סיפר לו הגאב"ד:

"לפני הרבה שנים כשהתגוררתי בענגלאנד, כיבדו אותי להיות עד בחופה
אחת. כשהגעתי לחופה נחרדתי לראות את אחד מעדי הכתובה, שהוא
קרוב לצד אחד של המחנותים והוא פסול לעדות. הערתי את תשומת
לבו של המסדר קידושין, אך הוא התווכח אתי ואמר לי שעל פי הלכה
הוא כשר לעדות, ואכן הלה סידר את הקידושין בלא לקחת עד אחר".

מספר הגאב"ד: "היות והחופה היתה בלונדון, שם היה נהוג שהחופה
עורכים מבעוד יום, ואחר החופה מתפזרים הנאספים איש איש לביתו,
ולקראת הערב חוזרים לשמחת החתונה, אז היה לי זמן, לכן הלכתי
לבית כנסת אחד ועיינתי בדברי השו"ע והפוסקים, וראיתי שהצדק
עמי, ואותו עד פסול לעדות. חשבתי מה לעשות כדי שלא ידורו החתן
והכלה בלא כתובה כשרה. לבסוף לקחתי עמי עוד רב אחד, וכתבנו
כתובה חדשה, ואנחנו היינו עדי כתובה וסידרנו עם החתן והכלה
לעשות הכל בחשאי, וכך מנעתי אותם ב"ה ממכשול".

מספר הגר"ד, שהוסיף ואמר להגאב"ד, לאחר ששמע את הסיפור
הנפלא, שיתכן שזהו הטעם שקורין את הכתובה בקול רם תחת החופה,
כדי שכל המשתתפים ישמעו את מי בחרו כעדים לכתובה, ואולי ידע
אחד שיש בהם איזו קירבה והם פסולים לעדות, וכך יצילו את החתן
והכלה מלחיות בלא כתובה כשרה.

ואני אומר שיש ללמוד מהסיפור הזה את שפלותו וענוותנותו של
הגאב"ד, שהלא היו לו את כל האפשרויות להעמיד את הדת על תילה
בקול רעש גדול, ולהראות את חזותו ברבים ועל בקיאותו בשו"ע על
חשבון אותו רב מסדר קידושין, אך הוא כדרכו בחר בפלך השתיקה,
ובחכמתו הרבה סידר ותיקן את המכשול בלא להעליב ולפגוע בכבודו
של אותו מסדר קידושין...

ומה מאוד נאה ויאה להסמיק כאן את שאמר הרה"ק רבי יענקעלע
מפשעווארסק זי"ע על מרן הגאב"ד זצ"ל - שזכה אצלו לחיבה יתירה
- בעודנו יושב על כסאות למשפט כדיין בבד"ץ בעיר אנטווערפן, היה
זה בעת שרבי יענקעלע זי"ע מסר שיעור בפרקי אבות, והזכיר את
המאמר חז"ל הידוע (מס' עירובין דף י"ג ע"ב) "כל הבורח מן הכבוד
הכבוד רודף אחריו", נענה ואמר "כל הבורח מן הכבוד" - מיינט מען
דעם דיין [הכוונה להדיין] רבי טוביה ווייס", והמשיך ואמר "הכבוד רודף

רבי חיים יוסף גולדברג זצ"ל היה תלמיד חכם גדול, יגע בתורה, וגם חילק סכומים עצומים לצדקה, אבל היה נראה כאדם פשוט. לבש בגדים פשוטים ונסע במכונית ישנה. לאור ההיכרות שלי איתו אני יכול להגדירו כאחד מגדולי אנשי החסד בעולם! בניו סיפרו לי, שכששכב חולה וחלוש, הוא ביקש מה' יתברך שיעזור לו לעשות חסד עצום, שאף פעם בחיים לא הצליח עדיין לעשות. הקב"ה שמע את תפילתו, והגיע אליו עשיר מופלג...

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א על גדולי אנשי החסד

"צדק צדק תרדף" (דברים ט"ו, כ')

בפסוק זה יש ציווי לדיין על עשיית צדק במשפט, וגם ציווי לכל אדם ואדם להרבות צדקה וחסד בעולם. האדמו"ר הקדוש רבי חיים מצאנז זצ"ל נודע כגאון מופלג ופוסק, וחיבר ספרים חשובים. הוא מכונה על שם ספרו 'דברי חיים'. פעם התארח בביתו של גבאי צדקה, ואמר לבעל הבית: "מרגיש אני ריח גן עדן בביתו של מר. האם יכול אני לבדק מהיכן ריח זה מגיע?"

אמר לו בעל הבית: "בכבוד רב, כל הבית לרשות רבנו". התהלך הרבי כה וכה, עבר מחדר לחדר ומפינה לפינה, עד שעצר ליד ארון אחד, ואמר: "מכאן מגיע אותו ריח גן עדן. האם תוכל לפתוח את הארון, כדי שאראה מה מקורו של הריח הנפלא?" החווירו פניו של בעל הבית, ובושה גדולה אפפה אותו. פתח את הארון, וגלימה של כומר נגלתה לעיני האדמו"ר.

גלימה של כומר בביתו של יהודי ירא שמים? "אספר לרבי, כיצד הגיעה אלי גלימה זו", אמר בעל הבית, ודמעות זלגו מעיניו. "יום אחד הגיע אלי אדם עני, והתחנן שאעזור לו מאחר ועומדים להשליכו מהבית אל הרחוב. קופת הצדקה היתה ריקה, אך לא יכולתי להשיב פניו ריקם. הלכתי לאסוף בבתים, דפקתי על הדלתות, והתחננתי בפני יהודים רחמנים שיעזרו. נתנו לי חמש פרוטות בבית אחד, ועשר פרוטות בבית אחר, ולאחר שעה ארוכה יכולתי לנשום לרווחה ולתת ליהודי העני את הסכום הדרוש לו.

זמן קצר לאחר מכן הגיעה אלמנה, וביקשה בתחנונים מעט כסף לקנות מזון ליתומים האומללים. 'צאתי ועברתי שוב בין הבתים. לא כל-כך שמחו לראותי שוב.

"עוד פעם אתה בא?"
"ומה אעשה? אי אפשר לתת לילדים אומללים להישאר רעבים."

אנא, תרמו בעין יפה וביד נדיבה".
ושוב התאמצו יהודים יקרים, ותרמו מהמעט אשר היה להם. רק סיימתי את הסיבוב השני, הגיע סיבוב שלישי. באו שני תלמידי חכמים ואמרו בהתרגשות רבה: "למען ה', עוזר לנו בפידיון שבויים! יהודי אחד נתפס על ידי הגויים על לא עוול בכפו, ואם לא נפדה אותו מידיהם יהרגו אותו בייסורים קשים, רחמנא ליצלן!"
מנין אשיג עתה כסף למטרה החשובה הזאת?
הרי כבר דפקתי פעמים על כל הדלתות, וכבר בקשתי והתחננתי. יהודים כבר נתנו מעבר ליכולתם, ומה אעשה עכשיו?
ניסיתי בכל זאת לדפוק על דלתות, ולא פתחו. עברתי ליד בית מרזח, וראיתי אורות דולקים, ואינשי דלא מעלי יושבים בחבורות, שותים ומשחקים בקלפים.
פתאום עלה במוחי רעיון מוזר. החלטתי לבקש מאותם פורקי על, משחקני הקלפים השיכורים, צדקה לפידיון שבויים.
כל העיניים הופנו אלי בתדהמה כשנכנסתי לבית המרזח, והתדהמה גברה כשדפקתי על אחד השולחנות.

"חיינו של אדם בסכנה", הכרזתי. "יהודי שבוי בידי הגויים, ואם לא יצליחו לפדות אותו - יהרגוהו. אנא, תנו בעין יפה לפידיון שבויים זה!".

"מהו הסכום החסר?", שאלו יושבי בית המרוזח.
אמרתי להם את הסכום.

"אנחנו מוכנים לתרום את כל הסכום", הכריז אחד בשם כולם,
"אבל בתנאי שתמלא משימה מסוימת".

"ומה אותה משימה?"

"יש פה גלימה של כומר. אנחנו נלביש אותך בגלימה, ואתה תעבור בין הבתים ותדפוק על הדלתות בלבוש של הכומר. אנחנו נבוא אחריך, ונצפה במחזה המעניין".

לבוא בלבוש של כומר?! ביזיון שאין כדוגמתו! כל אנשי העיירה יחשבו שיצאתי מדעת.

אך קבלתי את הדבר על עצמי, על אף הקושי הנורא. עברתי בכל בתי העיירה, כשאני לבוש ככומר, וספגתי בשתיקה את מבטי הבוז והתמיהה של כל יהודי העיירה.

יושבי בית המרוזח קיימו את חלקם בהסכם. הם נתנו את הסכום הדרוש לפידיון שבויים, ואת הגלימה השאירו אצלי. החלטתי להשאירה לזיכרון על מצוות צדקה שקיימתי במסירות נפש גדולה.

רבי חיים יוסף גולדברג זצ"ל היה תלמיד חכם גדול, יגע בתורה, וגם חילק סכומים עצומים לצדקה, אבל היה נראה כאדם פשוט, לבש בגדים פשוטים ונסע במכונית ישנה. לאור ההיכרות שלי איתו אני יכול להגדירו כאחד מגדולי אנשי החסד בעולם!

בחורים מהישיבה התחתנו, ולא היה להם כלום. הוא היה נכנס לביתם, רואה מה חסר ואומר: "אין לך מכונית כביסה? לך לחנות, תגיד ששלחתי אותך, ויתנו לך מכונית על חשבוננו".

לאחר אמר: "אין לך מקרר? תקבל מקרר חדש".

"אין לך ספות? אני קונה לך".

תמיד הייתי משתומם מהאדם הזה, כזאת גדלות של חסד!

יש אינספור סיפורים על החסד שלו.

פעם 'עמידר' רצו למכור דירות באופקים ובירוחם במחירים מוזלים מאד, מחמת מלאי הדירות הגדול. למשל, דירה ששווה מאה עשרים אלף דולר, הציעו למכירה בשבעים אלף דולר. אך היה להם תנאי: שהתשלום יהיה דווקא במזומן, לא באמצעות משכנתא.

רבי חיים גולדברג עזר לכל אברך שרצה להתגורר שם, להשיג את הסכום הנחוץ. "כמה יש לך? חמישים אלף? תקנה, ואני אוסיף את החסר". לאברך אחד היו רק עשרת אלפים שקלים, ורבי חיים נתן לו את כל הסכום החסר!!

לפני כמה שנים חלה רבי חיים לא עלינו, אבל המשיך לעשות חסד כמו שעשה בהיותו בריא, ולא זו בלבד אלא שהתאמץ ועשה פי כמה וכמה ממה שהיה עושה לפני כן.

הלכתי לבקרו. הוא שכב חלש מאד, בקושי דבר, אבל אמר שכל הסיבה שהוא רוצה להמשיך לחיות היא כדי לעשות עוד חסדים בעולם... חסדים עצומים שאין כדוגמתם.

בניו סיפרו לי שבערב פסח, כששכב חולה וחלוש, הוא ביקש מה יתברך שיעזור לו לעשות חסד עצום, שאף פעם בחיים לא הצליח עדין לעשות.

הקב"ה שמע את תפילתו.

היה אדם אחד, עשיר מופלג, שהיה לו סכום כסף גדול בשווייץ. הוא הוכרח לחלק את הכסף, כדי שהממשלה לא תיקח לו זאת, והעדיף כמובן, לתת את הכסף לרבי חיים, עבור מעשי הצדקה שלו.

בכמה כסף מדובר? ספרו לי הבנים שהוא חילק עשרים וחמישה מיליון דולר בין אלף משפחות נצרכות ביותר, לכל אחת נתן עשרים וחמשה אלף דולר!

לא נקלט בשכל. איך אדם יכול לזכות לעשות חסד כזה?

סיפר לי אחד האברכים שנולדה לו בת, ולא היה לו כסף לקנות מיטה.

ביום הפורים נכנס אליו רבי חיים. "פורים שמח, מה נשמע? מה חסר לכם?"

אמר לו האברך: "ברוך ה', לא חסר לי כלום!".

אבל רבי חיים לא ויתר. "אולי בכל אופן אתם צריכים איזשהו דבר?"

אמר לו: "נולדה לנו בת, ולא קנינו לה מיטה. היא ישנה בעגלה".

אמר רבי חיים: "אין בעיה, ביום ראשון יבוא נגר וייקח את המיטות. תוך כמה ימים יביא לכם בעז"ה מיטה".

אחרי פורים בא הנגר ומדד, והביא את המיטה הטובה ביותר שאפשר להשיג.

אי אפשר לתפוס בשכל את גדלות החסד של האדם הזה. לא נתפס! אנשים היו אומרים לי: "איך הוא ידע לבוא ולעזור לי בדיוק כשהייתי צריך את העזרה? בדיוק כשלא יכולתי להסתדר בשום אופן, פתאום הוא הגיע וסידר לי את העניינים".

לא היה לו כסף משל עצמו, הוא היה מתרים בני משפחה וקרובים בארצות הברית, אבל גם באמצעותם לא ניתן היה להשיג את הסכומים העצומים שנצרכו לו לצורך החסדים שעשה.

מהיכן, אם כן, היה הכסף?

אנשים רבים שראו את הנהגת החסד המופלאה שלו, שמחו לתת לו מכספם, כדי שיהיו שותפים בחסד. הרבה מאד אנשים העריכו אותו ונתנו בו אמון. בהתחלה התחקו אחריו, בדקו וראו כי טוב, ואז הביאו לו כסף לצורך החסד. בהמשך הוא כבר היה מתקשר אליהם ואומר: "פלוגי אלמוני זקוק בדחיפות לעשרים וחמישה אלף דולר", והיו שולחים לו.

על ידי החסדים האלה היה גם מחזיר בתשובה משפחות שלמות! עם ישראל זקוק שימצאו בתוכו אנשים בעלי לב, שיבינו שבלי החסד אין העולם יכול להתקיים, וכפי שנאמר: "עולם חסד יבנה".

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכנני')

אני רוצה לתאר לכם איך היה נראה שיעור בישיבת 'מאור עיניים' - רחמסטריווקא, כשאני למדתי שם. היה לנו מג"ש מאוד מיוחד, הגאון רבי יעקב וינגרטן שליט"א, כשהוא היה מלמד אותנו גמרא, הוא הכניס אותנו לתוך הגמרא. כשלמדנו על אחד שמקדש חצי אשה. הרגשנו כאילו אנחנו נמצאים במעמד של קידוש אשה בפועל

על סוגיית ה'גישמאק' בלימוד, וסוד ההצלחה לזכות במתיקות התורה

הרב עמרם בינעט

הימים ימי אלול, שנת הלימודים עדיין נמצאת בתחילתה. ריח של רצינות מרחף בחלל, כל הילדים בחיידרים עדיין מציינים לכל מילה שיוצאת מפי המלמדים, והבחורים בישיבות מתאמצים בכל כוחם ללמוד מתחילת הסדר ועד סופו. המצטיינים שבהם משתדלים ללמוד גם בשעות בין הסדרים. אשריהם ואשרי חלקם.

סביר להניח שרובם יחזיקו מעמד עד סוף חודש אלול, וגם במהלך עשרת ימי תשובה. בתחילת זמן החורף הם שוב יתאמצו מאוד, כי זה תחילת זמן, רובם יצליחו להחזיק מעמד עד לקראת סוף הזמן, ייתכן שחלקם לא כ"כ יצליחו בדרך, ובסוף חודש חשוון או מתישהו בין הנר הראשון לנר השמיני של חנוכה, הם ירגישו שהם נפלו מהעגלה. הם ימשיכו לשמור על הסדרים, ימשיכו ללמוד, אבל זה כבר לא יהיה אותו הדבר, יהיה להם קשה מאוד.

למה זה קורה? פשוט! כי התחדשות שמורה מטבע הדברים לשלבי ההתחלה. בהמשך זה כבר לא חדש, וכשהוא לא חדש, זה כבר הרבה יותר קשה.

חז"ל הקדושים לימדו אותנו שהתורה מצווה "היום הזה באו מדבר סיני", "בכל יום יהיו בעיניך כחדשים".

אבל יש לי שאלה בשבילכם.

למה הבחורים הצדיקים שלנו צריכים להתאמץ כל כך כדי ללמוד? זה לא אמור להיות נחמד ונעים וכיף להם? ראיתם פעם בחור שצריך להתאמץ כדי לנסוע לטיול?

הרי אנחנו יודעים גם שהתורה מתוקה מדבש ונופת צופים. הרי היא יקרה מפנינים וכל חפצים לא ישוו בה, אנחנו גם יודעים שאין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה, ושהתורה הקדושה טובה מכל סחורה. אנחנו יודעים שאורך ימים בימינה, ושדברי תורה משולים לדבש, לחלב, לליין ולכל הדברים הטובים. התורה טובה מאלפי זהב וכסף!!! ראיתם פעם מישהו שנמאס לו להרויח כסף?? מה התשובה?

התשובה שחסר להם ב'גישמאק', הם לא מצליחים להרגיש את הטעם המתוק שבלימוד התורה. בינינו, זה קורה לא רק לבחורים. יש גם אנשים מבוגרים ואפילו תלמידי חכמים שלא ממש מוצאים הנאה בלימוד גמרא.

לא מזמן שוחחתי עם אברך שבאמת שוקד על תלמודו יומם ולילה, הוא אמר לי שהוא לומד בעיקר טור ושולחן ערוך. למה? כי הוא לא נהנה ללמוד גמרא, כך לדבריו.

אמרת לי, יידי היקר, נכון שאתה אברך תלמיד חכם ואתה יודע את הש"ס או לפחות את רובו, אבל אתה לא יודע ללמוד גמרא. אם היית יודע ללמוד גמרא, היית נהנה מכל רגע!

כך כינה אותי המג"ש בישיבה קטנה

מה זה אומר 'לדעת' ללמוד גמרא. אני רוצה לתאר לכם איך היה נראה שיעור בישיבת 'מאור עיניים' - רחמסטריווקא, כשאני למדתי שם בישיבה לצעירים.

היה לנו מגיד שיעור מאוד מיוחד, הגאון רבי יעקב וינגרטן שליט"א, מחבר 'סידור המפורש' ועוד.

כשהוא היה מלמד אותנו גמרא, הוא לימד אותנו לא רק מה שכתוב בגמרא, אלא גם איך מסתכלים על זה. איך לומדים את זה.

למדנו על אחד שמקדש חצי אשה. הרגשנו כאילו אנחנו נמצאים במעמד של קידוש אשה בפועל. הוא היה מוציא את הארנק מהכיס, מוציא ערימה של שטרות, ומדבר כדבר איש על רעהו, "הרי חציך מקודש לי".

החתן המושלם לבת הגאון

יש סיפור ידוע מהגאון רבי אייזל חריף זצ"ל, שחיפש חתן מתאים לבתו. הגיע לשיבת וולוז'ין, שבראשה עמד אז הנצי"ב, וביקש לשאול את הבחורים שאלה קשה, כשהוא מצהיר שמי שיצליח לענות לו תירוץ כזה שהוא לא יצליח להפריך אותו, אותו הוא ייקח כחתן לבתו.

שאל רבי אייזל חריף שאלה מאוד קשה, הבחורים החלו להתנחצ בלימוד וניסו לענות לו. זה טוען בכה וזה טוען בכה, ענו לו כל מיני תירוצים, כל אחד יותר גאוני מהקודם, ורבי אייזל חריף שכונה כך בגלל שכלו שהיה חריף בצורה יוצאת דופן, הפריך את כל התירוצים והודיע שמאחר ואף אחד מהבחורים לא הצליח לענות על השאלה הקשה שלו, הוא עובר לשיבה אחרת, אולי שם ימצא בחור שכן יצליח לענות...

כשיצא רבי אייזל חריף מהשיבה, הבחורים היו מאוד מאוכזבים. היתה לכל אחד מהם הזדמנות להיות חתנו של אחד מגדולי הדור, והם לא הצליחו.

אבל בחור אחד בשם יוסף שלופר, לא חשב על זה בכלל, הוא רץ אחרי רבי אייזל ושאל אותו בביישנות: "אבל רבי, מה התשובה האמתית לשאלה??? הרבי השאיר אותנו עם שאלה בלי תשובה, זה מאוד מצער אותנו שאנחנו לא יודעים את התשובה!".

שמח רבי אייזל ואמר: "לבחור הזה חכמתו, את הבחור הזה חיפשתי. אני ידעתי שאף אחד מהבחורים לא יצליח לענות לי תירוץ שאי אפשר להפריך אותו. לא חיפשתי באמת בחור שידע לענות לי על השאלה, חיפשתי בחור שיהיה אכפת לו והוא ירצה בכל מאודו לדעת מה התשובה! כי בחור כזה, גם אם הוא לא הכי מוכשר ולא הכי חריף, עתידו לפניו, הוא בוודאי יהיה גדול בתורה, כי אכפת לו מהגמרא, אכפת לו מהתורה, הוא באמת רוצה לדעת, השאלה הקשה לא נותנת לו מנוח!!!"

ואכן, לימים התגלה אותו בחור כהגאון רבי יוסף שלופר שחיבר את החיבורים הנפלאים 'מרכבת יוסף' ו'פורת יוסף', ושזכה להתמנות כראב"ד העיר סלונים, אחרי שנפטר חמיו רבי אייזל שכהן בתפקיד הזה לפניו.

איפה אתה נמצא במחלוקת בין אביי ורבא?

אני יכול להעיד מניסיוני כמתחנך בתלמוד תורה, ואני בטוח שמחנכים רבים אחרים יאמרו את אותו הדבר: איך אתה יודע שהצלחת 'לתפוס' את הילדים ולהכניס אותם לסוגיא? כשאתה רואה שהם מתווכחים ורבים על סברא. אתה רואה שאכפת להם מה הדין, מה ההלכה, הם מתווכחים בלהט אם המזיק במקרה הזה צריך להיות חייב או פטור, כשזה קורה, אתה יודע שהם בתוך העניין, את הסוגיא הזאת הם לא ישכחו כל כך מהר!

כשאתה מחלק מבחן עם ציונים לילדים שנבחנו, יש ילדים שבדקים את הציון וזהו, יש כאלו שרוצים לדעת, איפה טעיתי, למה התשובה שלי לא נכונה. לא רק בגלל שהם רוצים שתעלה להם את הציון, אלא כי באמת אכפת להם איפה הם טעו - הילדים האלו מחוברים

ואז פונה אלינו ושואל אותנו מה דעתנו. מה אנחנו אומרים. הוא לא הניח לנו, היה שואל עוד בחור ועוד בחור. נותן לנו להתבשל בסברות של עצמנו, להתווכח, והוא היה זוכר מה אמר כל אחד מהתלמידים. ואז כשהוא היה לומד את דברי הגמרא הוא היה מוצא את הסברות שלנו בתוך הגמרא, ברש"י, בתוס', במהרש"א ברשב"א.

"הנה המהרש"א אומר כמו שר' יצחק אמר כאן מקודם, והרשב"א ממש משתמש בסברא שטען פה ר' שלמה שלנו, תראו איך הדברים של ר' מיי"ל מהשיעור שלנו ממש מונחים בתוך דברי רש"י!!!".

הוא הכניס אותנו לתוך הגמרא, וממילא הרגשנו חלק ממנה. לא זו בלבד, אלא שהוא גם היה מתייחס לכל תלמיד בתואר ר'. הרי "דרך בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול", כמו שאומר התוס' הידוע בכתובות, הרי החזון איש היה קם לכבודם של בחורי ישיבות כי בכל בחור טמון בפוטנציאל גדול הדור הבא, נכון? אז איך אתה קורא לו שלומי? כך מכנים אדם גדול? חלילה, הבחור הזה הוא ר' שלמה, עד שיוכח אחרת!!!

עוד דבר נפלא שראיתי אצל הגר"י וינגרטן היה שהוא גם נתן לנו כינויים. אותי הוא היה מכנה ה'דברי עמרם', כי הרי ברור שאהיה גדול בתורה ואכתוב חידושים ומן הסתם אקרא לספר שלי 'דברי עמרם'. היה לנו 'דבר שמואל', 'שמחת יהודה', 'קרני צבי', 'ראש ישראל', הוא היה מאוד יצירתי במתן שמות לספרים העתידיים שכל אחד מאתנו יכתוב.

זה נתן לנו הרגשה של חשיבות לסברות שאנחנו אומרים. אנחנו לא סתם ילדים קטנים בני 15 שמדברים שטויות. מה פתאום? אנחנו בחורים גדולים וחשובים, עתידנו לפנינו ואנחנו נמצאים בתוך הסוגיא, יש לנו דעה וסברא, אנחנו יורדים לשורש הסוגיא, אם מוכח אחרת ממה שאמרנו נשנה את דעתנו, לא צריכים להידבק בסברא שלך כשמתברר שהיא עקומה ולא נכונה, אבל בהחלט לכל אחד יש סברא ויש לו עמדה לגבי מה שכתוב כאן בגמרא.

הלימוד היה חלק מאתנו, היה אכפת לנו מה כתוב בגמרא, הוא הרגיל אותנו לכאוב את השאלה, וממילא לשמוח עם התירוץ שמיישב אותה!

תמיד הוא היה צועק בשיעור: "די מהרש"א'ס קושיא דארף זיין דיין היגענע קושיא". השאלה של המהרש"א צריכה להיות השאלה שלך.

אל תלמד את הגמרא כאילו אתה צופה מהצד. מה יש לנו כאן, אביי אומר כך, רבא אומר הפוך, המהרש"א שואל, הוא גם מתרץ, יש כאן איזה הערה של הרש"ש, ובקרבן אורה הוא דוחה את דבריו, בוא נמשיך הלאה לסוגיא הבאה...

חס וחלילה! כך אי אפשר ליהנות מהלימוד, אי אפשר להתגעגע אליו ולחשוק בו. הלימוד הנכון הוא שתרגיש את השאלה, שהיא תכאב, שהיא תציק לך. רק מי שאכפת לו מהגמרא, אכפת לו מהסוגיא, הוא מתקומם כשהוא רואה שמסבירים אחרת מההגייון שלו, ואז הוא מנסה להעמיק במחשבה שוב ושוב, עד שהוא מצליח להבין את הסברא שכנגד, זה נקרא ללמוד, כך אפשר ליהנות מהלימוד!

הבקבוק. הרי אלו שלו. אבל הבקבוק היה בתוך תיק, האם צריכים להכריז על התיק ולהשיבו לבעליו, או שאולי גם הוא אין עליו סימן? זה תיק חדש חדש, לא כתוב עליו שם ואין שום סימן. כמוהו יש עוד אלפי תיקים כאלו שייצרו אותם בסין ושנמכרו ברחבי העולם. אבל המקום שבו נמצא התיק אולי הוא כן סימן? זה דרך הנחה, לא???

אחרי הסיפור הזה, הילדים מתחילים לענות לי, ואני שותק. אחד עונה שאני חייב להכריז, השני צועק שמה פתאום אפשר לשתות, השלישי מכריע ביניהם ואומר שזה תלוי אם הבקבוק היה פתוח או סגור, כי אם הוא פתוח אז זה כבר סימן כמה קולה יש בפנים, הרביעי אומר שמה פתאום, הרי כל בקבוק קולה ששותים ממנו מגיע באיזשהו שלב לזה שהוא מלא רק עד חציו, ובכלל מי זוכר בדיוק כמה קולה יש לו בבקבוק...

אחרי עשר דקות, פותחים את הגמרא, ולומדים בפנים, ומוצאים שם את הסברות שאמרו הילדים מקודם בוויכוח הסוער הזה. הם גם מחוברים ללימוד, הם גם מקבלים משוב חיובי מהגמרא עצמה כשהם רואים שהסברות שהם אמרו מופיעות בפנים, וגם נהנים מעצם הלימוד, כי זה לא כמו משקיף מהצד, אלא כמו אחד שהוא עצמו חלק מהתורה הקדושה.

למי שייכת התורה?

כלפי מה הדברים אמורים? אני מדבר ממקום של ניסיון בחינוך אז אני מציג את הדברים באופן שבאמת מתאים יותר למלמדים ולמגידי שיעורים, אבל האמת שזה נכון לכל אחד, גם לבחורי הישיבות, וגם לאנשים מבוגרים. כשאתה לומד, אתה צריך להיות חלק מהלימוד.

והאמת שכל הדרשה הארוכה הזו שכתבנו כאן, מופיעה בתמצות בדברי חז"ל הקדושים, בגמרא במסכת עבודה זרה דף יט: "ואמר רבא בתחילה נקראת על שמו של הקדוש ברוך הוא, ולבסוף נקראת על שמו שנאמר בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה". וברש"י "נקראת על שמו - של [אותן] תלמיד שטרם בה כדכתיב ובתורתו דמשמע של כל אדם".

התורה שייכת לכל אדם! כל מי שיטרח בה, יתאמץ להבין אותה, יהיה אכפת לו ממנה, היא הופכת להיות התורה שלו! ואל יאמר אדם מי אני ומה אני, כזה אדם שפל מלא חטאים ופשעים ואיך אוכל בכלל לגשת לתורה הקדושה, חלילה לומר כך, רש"י הקדוש מבאר לנו את דברי הגמרא ואומר לנו שהתורה היא של כל אדם, זה כולל את כולם! כולם! גם אותך!

לתורה, והילדים האלו, אם בעזרת ה' יתמידו בדרך הזאת, מובטח לנו שהם יהיו תלמידי חכמים אמתיים.

חייבים חיבור לגמרא! וחיבור אפשר לייצר כשאתה נהיה חלק מזה. לא כשאתה לומד כמשקיף של האו"ם, שרק עומד מהצד ומדווח על מה שאנשים אחרים עושים. לא ולא! אתה חלק מהעשייה הזאת, זה לא רק אביי ורבא מתווכחים פה, גם התלמיד בן ה-11 או ה-14 שעכשיו יושב ולומד את הגמרא, הוא חלק מאותו ויכוח.

כמוכן צריכים לזכור ולא לשכוח את ההבדל בין אנשים פשוטים כמונו ובין תנאים ואמוראים ואפילו ראשונים כמלאכים וגדולי האחרונים שאנחנו כחמורים לעומתם, אבל זה לא אומר שאנחנו צריכים להיות מחוץ לוויכוח. אנחנו חלק ממנו, ואנחנו מבינים וזוכרים שאנחנו בכלל לא מתחילים להבין את העומק האמיתי של הסברות שאמרו אותם קדושי ארץ שכל דבריהם כלהבות אש, ואנחנו קרוצי חומר וגושים של בשר ודם, אין לנו את היכולת להבין את הסודות הנפלאים הטמונים בכל אות ואות מדבריהם הקדושים. כמחנך בתלמוד תורה, אני אוהב הרבה פעמים לעשות לתרגילים מעין תרגיל מחשבת. אני זורק שאלה לחלל, ונתן לילדים לומר סברות, וגם להתווכח זה אם זה, שינסו להפריך זה את סברתו של האחר, שכל אחד יסביר למה הסברה שלו יותר נכונה ויותר צודקת מזו של החבר שלו.

אבל כדי שהילדים יתחברו, חייבים להפוך את הסוגיה לאקטואלית. במקום לדבר על כבשה שאבדה, אפשר לדבר על אופניים, במקום לדבר על 'כלים' שנקרעו בנפילה לבור, עדיף לדבר על חולצה חדשה, יפה ולבנה של שבת קודש. הילד מבין מה אתה מדבר, מדי פעם זה קורה לו שהוא לובש חולצה חדשה, זה כואב לו שהיא נקרעת או מתלכלכת.

יתירה מזאת, לפעמים אני נכנס לכיתה, ובמקום לפתוח את הגמרא אני מספר לילדים סיפור...

אתמול נסעתי לבני ברק, הסתובבתי בעיר, הזעתי כהוגן, רציתי לקנות שתיה לפני שעליתי לאוטובוס אבל בדקתי בארנק ו... לא היה לי כסף.

לא נורא, אני אגיע הביתה ואשתה לרוויה, אבל מה? רק התיישבתי באוטובוס שסוף סוף הגיע לתחנה ומה אני מוצא ליד? בין הספסל שלי לדופן של האוטובוס יש תיק ובו בקבוק קולה...

וואי. איזה יופי, אני ממש צמא ובדיוק מוצא בקבוק קולה... ממש השגחה פרטית!

אבל רגע, מה עם השבת אבידה? הרי אני צריך להכריז! מצד שני, הקולה הוא הרי כמו 'כיכרות של נחתום', אין שום סימן על

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סוחר היין נחרד כולו... יין היה אז יקר המציאות, והנה כל היין הולך לאיבוד. ניגש אל ה'נודע ביהודה' ואמר לו שהוא רוצה לומר לו דבר סתר, שאף אחד לא ישמע. הם נכנסו אל החדר, ושם אמר לו הסוחר: "כבוד הרב, חטאתי ופשעתי, העגלון לא נגע ביין, אני לקחתי את הכסף מבין החביות". אומר לו ה'נודע ביהודה': "חס ושלום! לא יתכן שאתה, סוחר מכובד שכמותך, תגנוב..."

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל: על הדיין להיות חכם ופיקח

"ולא תקח שחד פי השחד יעור עיני חכמים ויסלף דברי צדיקים"

(דברים ט"ז, י"ט)

בפרשת משפטים (שמות כג, ח) אומרת התורה: "כי השוחד יעוור פקחים ויסלף דברי צדיקים". כאן כתוב שהשוחד מעוור 'חכמים' ואילו בספר שמות כתוב שהשוחד מעוור 'פקחים'.

מהו 'חכם' ומהו 'פיקח', ומה ההבדל ביניהם?

אומר הגאון מוילנא זצ"ל: כדי לפסוק דין אמת לאמיתו, צריך שתהייה לדיין שתי תכונות: ראשית הוא חייב להיות בקי בדין, בהלכה, בשולחן ערוך. ובנוסף, עליו להיות בקי בהוויות העולם. אם הוא יהיה רק בקי בדין ולא בהוויות העולם, הוא עלול להיתקל בבעל דין היודע אף הוא את הדין, אבל הוא יטען כמו שמשתלם לו, בנסיון להוליך שולל את הדיין. לכן עליו להיות פיקח גדול בהוויות העולם. כתוב "כל הדין דין אמת לאמיתו". מה הכוונה 'דין אמת לאמיתו'. אם זו 'אמת' הרי זה 'לאמיתו'!

אומרים חז"ל (שבועות ל ע"ב) שמדובר ב'דין מרומה', כלומר, יש דין שהוא אמת, אבל הוא לא לאמיתו. הדיין צריך לחוש שמשוהו כאן לא נכון. מנסים להוליך אותו שולל. אם הוא לא יהיה בקי בהוויות העולם ויכיר את כל ה'שטיקלאך' וההתחכמויות, הוא עלול להוציא תחת ידו דין שאינו 'אמת לאמיתו'.

אומר הגאון: 'חכמה' זו חכמת התורה, ואילו 'פיקחות' זו ההתמצאות בהוויות העולם. השוחד מקלקל את שניהם. הוא גם 'מעוור עיני חכמים' - את חכמת התורה. הדיין טועה בהלכה. אבל יחד עם זאת הוא גם 'מעוור פקחים', את חכמת החיים.

ישנו א געוואלדיגע מעשה על פקחותו של ה'נודע ביהודה'.

סוחר נסע עם עגלה מלאה יין בדרכו לפראג. בדרך פגש יהודי ושאל אותו לאן פניו מועדות. כשאמר שאף הוא בדרכו לפראג, הזמינו הסוחר לעלות על עגלתו ולהצטרף אליו לנסיעה.

אדם זה היה במשך חצי שנה מחוץ לביתו, עבד קשה וקיבץ סכום גדול של כסף, ועתה הוא היה בדרכו לביתו, לפרנס את משפחתו.

כאשר עלה לעגלה, הטמין את כספו בין חביות היין, והתכוון ליטול

אותו כאשר יגיעו לפראג.

הסוחר הבחין במעשה ויצרו גבר עליו. בזמן שהלה היה שקוע בשנתו, נטל את צרור הכסף של אורחו והחביאו.

כאשר הגיעו לפראג, ביקש היהודי ליטול את כספו, והנה הכסף איננו!

התחיל לצעוק חמס על הסוחר: "געוואלד, זה כסף שעמלתי עליו חצי שנה. אנא, החזר לי את הכסף!". והסוחר משיב לו: "מה אתה רוצה מהחיים שלי? וכי אני יודע היכן הכסף שלך? לא רק שעשיתי לך טובה ולקחתי אותך לפראג בלי כסף, אתה עוד מאשים אותי שלקחתי לך את הכסף?!"

תבע הלה את הסוחר לדין תורה בפני ה'נודע ביהודה', רבה של פראג. היהודי תובע את כספו, ואילו הסוחר צועק בקולי קולות: "חצוץ שכמותו! לא רק שלא נטלתי ממנו פרוטה עבור הנסיעה, הוא לא מתבייש לומר שגנבתי לו את הכסף?!"

ה'נודע ביהודה' הרגיש כי הסוחר משקר, אך לא היתה בידו אפשרות להוכיח זאת. ואז עלה בדעתו רעיון.

שאל אותם: "מי עוד נסע אתכם?", והם השיבו: "אף אחד, רק שנינו ישבנו בעגלה, וכמובן היה גם העגלון הגוי".

פנה ה'נודע ביהודה' לתובע ושאל: "כלום יש לך עדים שהלה לקח

בחודש אלול תש"ל נכנס לחדרו של רבינו אחד מתלמידי הישיבה, הבחור פנחס טואל, ואמר שהוא נוסע לארה"ב ומעוניין הוא בברכת הדרך. לפליאתו העצומה ארע דבר שלא נשמע כמותו, רבינו ביקש בנחרצות שלא לנסוע באותו יום, הבחור היה מופתע מאד, הוא הסביר שיפסיד את הכרטיס שעולה הרבה, אך רבינו בשלו: "אל תיסע!", והוא כמובן ציית. כעבור יממה התברר שהמטוס נחטף לירדן, כאשר בתוכו היה הגאון רבי יצחק הוטנר זיע"א

דבר ד' בפיו של הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל

"וְנִתְּנִי דְבָרֵי בְּפִיו" (דברים י"ה, י"ח)

הרמח"ל (מסילת ישרים פ"ט) מביא את התנא דבי אליהו (פ"ד): "כל חכם מישראל שיש בו דברי תורה לאמיתו, ומתאנח על כבודו של הקב"ה ועל כבודם של ישראל כל ימיו, ומתאווה ומיצר לכבוד ירושלים ולכבוד בית המקדש, זוכה לרוח הקודש בדבריו..."

רבים מספרים איך ראו עין בעין כי דבר השם בפיו, בסיעתא דשמיא מיוחדת לענות בדיוק כפי המציאות שהיתה, גם כשלא ידע בכלל מהענין לפרטיו. אחד מרבני הישיבה שליט"א היה מרביץ תורה בגיל צעיר מאד במשך תקופה, ואז החליט בעצה אחת עם רבו לחזור לכולל. הוא ביקש להתקבל לכולל של ישיבת 'תורה אור' והתקבל מבלי שסיפר להם על עברו, ועל הסיבה והנסיבות שהביאוהו להחלטה להיכנס לכולל.

מיד לאחר שנתקבל, נכנס לרבינו וביקש את ברכתו. רבינו לא הכירו ולא ידע מכל הענין, פנה אליו ואמר לו את המשפט הבא: "יש שסבורים בטעות שהרבצת תורה זה רק באמירת שיעור וכד', האמת היא שבכל לימוד בבית מדרש יש בחינה של הרבצת תורה, אם לומדים בשקידה ולומדים ממנו, ואם שואלים אותו שאלות - זה עצמו הרבצת תורה".

ההרגשה הכללית של מי שהסתובב במחיצתו היתה, שהוא שמור ומכוון בהשגחה מיוחדת, והקב"ה שומר פתחי פיו מרוב דבקותו ושקידתו. מאות אנשים שמספרים שנכנסו לשאול, ולפני שפתחו פיהם להציג את שאלתם ענה על השאלה כאילו נשאל כבר. אברך שלח את גיסו לשאול את רבינו שנולד לו בן, והוא מתלבט האם לקרא לו 'יהושע' או שם אחר, וביאר את נימוקיו. השליח ניגש לרבינו והחל לומר שגיסו שלחו להתיעץ על שם, ובטרם התחיל את שאלתו, הקדים רבינו ושאל: "מה רע בשם יהושע? זה שם יפה!", ויהי לפלא!

אברך אחר ניגש וסיפר שנולדה לו בת לאחר כמה ילדים, ואינו יודע

כיצד לנהוג, שכן אשתו מעוניינת בשם מסויים ואילו אמו בקשה ממנו לקרוא בשם אחר. אמר לו רבינו: "אמור לאמך שיהיו לך עוד הרבה בנות, ובעז"ה תוכל לקרא כרצונה". אותו אברך זכה לאחר אותה בת לחמש בנות...

"מקומך בארץ ישראל"

בביקוריו בארה"ב הגיעו רבים לקבל עצה וברכה. פעם אמר רבינו לאחד מאלו שבא לקבל את ברכתו, שעליו לעלות לארץ ישראל. הלה התפלל וטען שיש לו קהילה כאן ואיך יעזבם וישאירם, כמו כן הביע פליאה מהיכן יתפרנס בארץ. רבינו לא קיבל זאת, ולמרבה הפלא שלא כהרגלו עמד על דעתו ואמר לו שוב את דברו. הלה סבר וקיבל והחל לעשות הכנות לעליה. חודש לפני שעלה בפועל, ניגש אליו ברחוב יהודי ניצול שואה, ואמר לו שברצונו להקים קהילה בארץ ישראל, והכין סכום כסף גדול שיעמוד לעניין זה, ושאל אולי הוא מסכים להוציא את חלומו לפועל. כך הווה. אותו יהודי פתח קהילה ובסיעתא דשמיא הוא פועל גדולות ונצורות, ומצליח בה מאד.

"חמין במוצאי שבת מלוגמא"

באותו רגע נשא את רגליו וברח...

בחדשי חייו האחרונים מיעט לצאת מביתו, ואף לישיבה כמעט ולא הלך, ולכן לאחר שסיים שמו"ע היה שואל את המשב"ק: "אשרי או תחנון?" דהיינו האם יש לו סנדקאות או שהיום אחד מהימים שלא אומרים תחנון ואז המשיך. יום אחד אומר לו המשב"ק לומר תחנון והוא מתחיל 'אשרי', חוזר המשב"ק ואומר לו בקול 'תחנון', אך מסיבה לא מובנת רבינו ממשיך לומר פסוקי מזמור 'אשרי' בקול. לאחר התפילה מצלצל הטלפון, על הקו יהודי ומבקש בגמגום מה ובאי נעימות, שהוא אמור היה לערוך ברית בעוד שעה אצל הגרי"ש אלישיב, אלא שהגרי"ש אושפז לפתע בבית החולים, ושאלתו האם שייך לכבד את רבינו בסנדקאות? רבינו נשאל וענה מיד שכן. אז הובן פשר הדילוג על תפילת תחנון...

"ונהנין ממנו עצה ותושיה"

רגישותו לדבר שבקדושה הגיעה לידי ביטוי בהנהגות שונות, למשל השתדל שלא למכור חפצים ששימשו את הישיבה לגויים. פעם עמד למכירה רכב של הישיבה, וסיפרו לרבינו שהשיגו קונה גוי במחיר טוב, רבינו התפלל: רכב ששימש את הישיבה יימכר לגוי? וסירב ואמר לחפש יהודי ועדיף שומר תורה ומצוות.

כאמור, רבים מהנהגות הקדושה והפרישות עשה בצניעות, ונזהר להסתיר אותם ובחיצוניותו לא ראו מאומה. פעם ביקר אצלו ראש ישיבת מיר, הגאון רבי נתן צבי פינקל, וכשיצא ממנו התפעל ואמר: "הוא כזה ענק, מאידך, הוא מתנהג כל כך נורמלי..."

"והריחו ביראת השם"

היה לרבינו חוש ריח רוחני מופלא, שלא יכול היה לסבול דברים טמאים. תלמידו רבי זלמן פנחס שטולצנברג מספר, שהיה עוקב אחריו בעת שכיחן כמשגיח בישיבת 'חפץ חיים' ששכנה בשכונת וויליסבורג, וכשהיה מגיע משכונת מגוריו באיסט סייד, היתה דרכו ללכת בצד מסויים של הכביש, וכשהיה מתקרב לבית תפלתם היה חוצה את הכביש לצד השני, ורק כשעבר את אותו מקום שב למסלול הליכתו הקבוע.

זה היה גם חלק גדול מהסיבה, שבגינה החליט לעקור מארה"ב ולעלות לארץ ישראל עם בני הישיבה שהקים, למרות כל הקשיים שהיו כרוכים בכך. כמובן שהמניע העיקרי היה מצוות 'שוב ארץ ישראל', אך הוא דיבר הרבה עם הבחורים על אווירת הקדושה שבארץ ישראל ובפרט בירושלים, פלטרין של מלך.

אחד הבחורים שאלו: וכי בארץ ישראל אין רחובות ואזורים טמאים? ענה לו רבינו: "אסביר לך את ההבדל: כשאדם מתגורר בחוץ לארץ ונקלע לרחוב כזה, הוא מרגיש מיד 'מה אני עושה במקום כזה, הרי אני יהודי וזו תרבות הגוים המשוקצת לנו', ואילו בארץ ישראל מרגיש יהודי 'מה עושה פה טומאה', שהרי כל יהודי יודע שארץ ישראל היא בית השם, וירושלים היא פלטרין של מלך".

(מתוך הספר 'מגדלתו ומרוממתו')

רבינו רגיל היה לשתות במוצאי שבת כוס משקה חם, משום אמרם ז"ל (שבת קיט.): "חמין במוצאי שבת מלוגמא". לפני שהיה שותה, היה אומר שלש פעמים את לשון הגמ': "חמין במוצאי שבת מלוגמא". מספר רבי נתנאל סיבוני, שבתקופת לימודו בישיבה היה אחראי להביא לרבינו כוס שתיה זה. היה לו קומקום חשמלי והיה מחמם מים ומכניסו למקום מושבו של רבינו בבית המדרש. שבוע אחד אירע שלא מצא את הקומקום, ולכן נכנס למטבח הישיבה והביא משם מים רותחים והכניסם לבית המדרש כדרכו.

לפליאתו, מיד כשהגיע לרבינו אמר לו: "זה לא חדש, זה לא חדש". בתחילה לא הבין למה רבינו מתכוון, רבינו הסביר לו שברצונו לשתות מים שהוחמו דווקא במוצ"ש, ולא שהורתחו קודם שבת. הלך רבי נתנאל והשיג קומקום מים והרתיח בו את כוס הקפה לרבינו. כשהביאו שאל מה הענין במים שהוחמו במוצאי שבת, והסביר לו שסגולתם היא דווקא כשהוחמו במוצאי שבת כמבואר במהרש"א (שם), שכל סגולת הרפואה בזה היא דווקא בדבר חדש שנתחמם לאחר השבת, שהרי כל השבת היה אסור בו. רבינו הסביר כל הענין היטב, אך לא הסביר מהיכן ידע איך ומתי התחממו המים...

לשם מה היה זקוק לפספורט התלמיד?

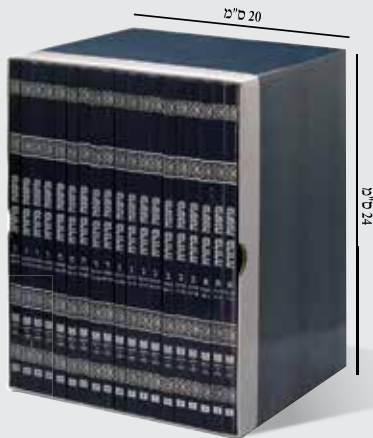
בחדש אלול תש"ל נכנס לחדרו של רבינו אחד מתלמידי הישיבה, הבחור פנחס טואל (לימים בדטרויט), ואמר שהיות והוא נוסע היום לארה"ב מעוניין הוא בברכת הדרך. לפליאתו העצומה אירע דבר שלא נשמע כמותו: רבינו בקש בנחרצות שלא לנסוע באותו יום. הבחור היה מופתע מאד, הוא הסביר שיפסיד את הכרטיס שעולה הרבה, אך רבינו בשלו: אל תיסע! והוא כמובן ציית. כעבור יממה התברר שהמטוס נחטף לירדן, כאשר בתוכו היה הגאון רבי יצחק הוטנר זיע"א, בתו וחתנו שליט"א. שבוע ימים הוחזקו במטוס במדבר ירדן, ולאחר מכן הועברו למקום סתר לעוד שבועיים בתנאי מצוקה של רעב וצמאון, והיו מוקפים ביריות ופחד מלחמה מכל הצדדים.

"תאמר לו שאין לו ארבע כנפות"

רבינו הקפיד שלא יבואו זרים לאסוף כסף בישיבה באמצע הסדר, שלא לבטל תורה. בשנים צעירות יותר היה ניגש בעצמו לומר לאלו שאוספים לא להכנס להיכל בית המדרש. היה אחד שהיה רגיל לבא ולא מיהר לצאת, פעם כשהגיע הורה רבינו לאחד מבני הישיבה לגשת אליו, ולומר לו שראש הישיבה מבקש שלא יאסוף בבית המדרש. שאל הבחור ואם ישאלני הלה מדוע, מה אענה לו? ענה לי רבינו במפתיע, "תאמר לו שאין לו ארבע כנפות".

הלך הבחור וביקש ממנו בשם ראה"י לצאת מבית המדרש, אותו אחד לא ויתר ושאל מה זה ועל מה זה? אמר לו הבחור מה שהורה לו ראה"י לומר. הלה בא לקראת ראה"י ואמר לו, למה נראה לרב שאין לי ציצית? אמר לו רבינו, אדרבה, תראה לי את פתילות הציצית,

המבצע הגדול

* כריכה רכה, פורמט רגיל, 19 חוברות

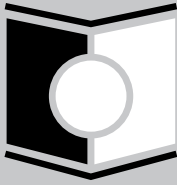
* כריכה רכה, פורמט כיס, 38 חוברות

3
תרום 24
למשך 15
סך כל התרומה
וקבל
סט 'משנה
'ו' חלקים כ
ספר 'ה
על המ

2
תרום 20 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 240 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט גדול
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב

1
תרום 18 ₪ לחודש
למשך 12 חודשים
סך כל התרומה 216 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
כריכה רכה בפורמט קטן
ספר 'המפתח'
על המשנ"ב

להשתתפות: כנסו לעמדות נדרים פלוס נ

Dirshu
 דרשו ד' ועוזו
 קרן עולמית לחיזוק
 ועידוד לימוד התורה

לתחילת זמן אלול

אנו שמחים להודיע כי מבצע המתנות הגדול של 'דרשו' ו'אחינו' חוזר לרגל תחילת זמן אלול. תורמים לפעילות הקירוב והחיזוק של 'אחינו' וזוכים במתנות מ'דרשו'

5

תרום 26 ₪ לחודש
 למשך 16 חודשים
 סך כל התרומה 416 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
 ו' חלקים כריכה קשה
ספר 'המפתח' על המשנ"ב
סט 'חפץ חיים' דרשו
 4 כרכים, מהדורת כיס, כריכה רכה
 עם הביאורים ומוספים בהוצאת 'דרשו'
ספר 'מועד לדוד'
 על ענייני ימים נוראים

4

תרום 25 ₪ לחודש
 למשך 15 חודשים
 סך כל התרומה 375 ₪
וקבל מיידית
סט 'משנה ברורה'
 ו' חלקים כריכה קשה
סט 'חפץ חיים'
 4 כרכים, מהדורת כיס, כריכה רכה
 עם הביאורים ומוספים
 בהוצאת 'דרשו'

3

תרום 30 ₪ לחודש
 למשך 12 חודשים
 סך כל התרומה 360 ₪
וקבל מיידית
ה'משנה ברורה'
 כריכה קשה
מפתח
 המשנ"ב

נופס 'דרשו' או במוקד 'דרשו' 02-5609000

היה זה בשמחת תורה. סטפן היל, שחקן ידוע, נתקע עם מכוניתו בסקווער. עד שיגיע רכב החילוץ הוא הלך לראות "מה קורה שם", בבית המדרש של סקווער. היה זה באמצע ההקפות. האדמו"ר עמד בתווך ורקד עם כמה זקנים, וכל החסידים רקדו מסביב. השירה והריקודים היו בכזו התלהבות, עד שהשחקן לא יכול היה להסיר מהם את מבטו. כשהסתיימה ההקפה גמלה בלבו החלטה: "אני נשאר כאן!"

הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל על זהירות מרוחות והשפעות זרות

"וְלֹא יִרְפָּה לוֹ נְשִׁים וְלֹא יִסּוּר לְבָבוֹ" (דברים י"ז, י"ז)

מספרת הגמרא (שבת נו ע"ב): "בשעה שנשא שלמה את בת פרעה, הכניסה לו אלף מיני זמר, ואמרה לו: כך עושים לעבודה זרה פלונית, וכך עושים לעבודה זרה פלונית, ולא מיחה בה".

ויש להבין, מדוע באמת שלמה לא מיחה בה? והתשובה: בת פרעה היתה צדקת. היא התלבשה בצניעות, כיאה וכנאה לרבנית דגולה, אשת הרב הגדול, הדיין המופלג, החכם מכל אדם, שלמה המלך. את מיני הזמר היא הכניסה בדלת האחורית... היא הלבישה אותם על פסוקים מהתורה, על פסוקים מספר תהלים, ושרה אותם כביכול לשם שמים - להכניס קצת שמחה הביתה...

שמחות יהודיות בעבר

פעם, בעבר הלא כל כך רחוק, היו אנשים חילונים שחזרו בתשובה רק מלראות חתונה של קרוב משפחתם שחזר בתשובה.

היה זה בשמחת תורה. סטפן היל, שחקן ידוע, נתקע עם מכוניתו בסקווער. במכונית היו גם אשתו ושני ילדיו. עד שיגיע רכב החילוץ הוא הלך לראות "מה קורה שם", בבית המדרש של סקווער.

היה זה באמצע ההקפות. האדמו"ר עמד בתווך ורקד עם כמה זקנים, וכל החסידים רקדו מסביב. השירה והריקודים היו בכזו להט, בכזו התלהבות, עד שהשחקן לא יכול היה להסיר מהם את מבטו. כשהסתיימה ההקפה גמלה בלבו החלטה: "אני נשאר כאן!", לאשתו אמר בצורה הברורה ביותר: "אם אינך חוזרת בתשובה ביחד איתי, את יכולה לקחת איתך את הילדים וללכת. אני נשאר כאן!".

הוא עזב את הכל: את הקריירה שלו, את החברה שלו, והתיישב ללמוד. לימים התחתן עם בתו של הרב שינקר מבוולטימור והקים דור ישרים לתפארת. כעבור זמן, גם ילדיו מאשתו הראשונה חזרו בתשובה.

וכל זה, כאמור, בזכות ההסתכלות על החסידים ואנשי המעשה הרוקדים ריקוד של מצוה! בלתי אפשרי להישאר אדיש, ולא

להשתנות, כשרואים שמחה כזו של מצוה! זה משפיע, זה גורם לכל אדם לשאוף להיות בעצמו חלק מאותה תורה שזקני העם רוקדים לכבודה עד כלות הנפש.

מעשה נוסף היה עם קבוצת ישראלים שטיילה בויליאמסבורג בשמחת תורה. הם עברו ליד בית כנסת ושמעו את השירה והריקודים שבקעו מתוכו. הם החליטו להיכנס פנימה ולראות מקרוב מה קורה שם. בכניסה התברר להם שעליהם להיפרד: הגברים לעזרת גברים, והנשים לעזרת נשים. לאחר התבוננות של כמה רגעים, התחילו חלק מהנשים לבכות בלי הפוגה...

"מה ראיתן? מה ריגש אתכן כל כך?", שאלו אותן.

"הביחד", השיבו.

"מה ביחד?"

"ביחד: סבא, אבא ובן", הסבירו. "שלושה דורות משלבים ידים זה עם זה, ורוקדים ושמחים בכזאת התלהבות וקדושה - אין עוד איחוד כזה בשום מקום בעולם!". יחד שבטי ישראל.

כשרואים שמחת יהודית אמיתית - השירה והניגונים חודרים אל תוך הנשמה. כששרים שירי דבקות כמו: "צמאה לך נפשי כמה לך בשירי", או "צמאה נפשי לאלקים לא-ל חי" - לא פלא שגם חילונים לא מעיזים לשבת בשמחות כאלו ללא כיפה על ראשם.

ההורים עמדו עם תינוקם מחוץ לביתו של הצדיק אובדי עצות. לשמחתם הזדמן לפתע למקום אחד מנכדיו של ה'חפץ חיים' שהכירם, הוביל אותם לדלת אחורית והכניסם פנימה. הנכד התקרב אל כסאו של הצדיק ותינה באזני זקנו בקול רם את הצרה הגדולה שפקדה אותם. נענה ה'חפץ חיים' ואמר בפה רך ובנעימות: "קינדער לעבן! [בנים יקרים!] למה לכם לבקש את ברכתי? הרי שבת קודש היא מקור הברכה!"

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א על כוחו של הצדיק וברכת השבת

"וְשִׁמְרֵתָּ לַעֲשׂוֹת כְּכֹל אֲשֶׁר יִרְוֶה" (דברים י"ז, י')

את המעשה דלהלן שמעתי מהרב קפלן זצ"ל. בצעירותו למד הרב קפלן בישיבת 'מיר' המעטירה שבליטא. כמנהג הימים ההם היו בחורי הישיבה מפוזרים בבתי בעלי הבתים שבעיירה, שם היו מתאכסנים ומסודרים באכילת 'ימים' [טעג] כנודע. בעל האכסניה של הרב קפלן היה יהודי אמיד, סוחר ובעל בעמיו, אשר היה יוצא לרגל מסחרו להשתתף בירידים השונים שהתקיימו לעיתים תכופות בערים השונות.

פעם אחת נודע לו על 'יריד' טוב המתקיים באחת העיירות הסמוכות ביום שישי. הוא שיער שניתן להרוויח באותו יריד רווח הגון, מאחר שאף אחד מן הסוחרים שביקשו להשתתף בו, לא התעסק בסוד הסחורה שלו, ובהעדר תחרות יוכל להרוויח שם יפה מאד.

אשתו בעלת הבית היססה בדבר, שמא ימשך שעות רבות במסחר שבשוק, ולא יספיק לחזור הביתה בעוד מועד לפני השבת, אך הוא הרגיעה, והבטיח שיעזוב את המקום בעוד מועד, ויגיע בעזר השם לביתו מוקדם, הרבה לפני כניסת השבת.

בחצות יום ערב שבת קודש, כשחזר הרב קפלן מלימודיו שבהיכל הישיבה, כדי להכין את עצמו לקראת שבת מלכתא, והנה בעלת הבית דואגת ולחוצה מאוד. בכל כמה דקות יצאה החוצה לבדוק האם בעלה כבר מגיע הביתה, והיתה בצער ובמתח קשה.

לאחר שביקשה ממנו כמה פעמים שיצא לבדוק אם אכן בעלה כבר מגיע, וראה עד מה גדולה דאגתה, התפלא קצת בדבר. הוא שאל אותה: "מה פשר הפחד והבהלה הגדולה? הרי עוד היום גדול, ועד כניסת השבת יש עוד יותר משש שעות, ומדוע את נלחצת כל כך?" בתגובה, היה בפיה של האשה סיפור מפעים:

שנים רבות המתינו היא ובעלה לפרי בטן, ובסופן זכו לחבוק בן, בשעה טובה ומוצלחת. לדאבון ליבם, התגלה כי הילוד סובל ממום קשה - נקב בלב. לאחר שדרשו בטובי הרופאים ובגדולי המומחים, בלי לחסוך שום מאמץ וממון, קבעו הללו פה אחד כי אין כל דרך להצילו, וכי אין לו שום סיכוי לחיות.

למשמע אבחנה נוראה זו נטלו את התינוק ונסעו לראדין, אל רבן של ישראל, מרן ה'חפץ חיים' זצוק"ל. היה זה בשנותיו האחרונות, ובזקנותו המופלגת היה כבר כבד שמיעה ותשוש ביותר. אי לכך לא ניתן לציבור הרחב להיכנס אליו כמו בשנים הקודמות - אנשי ביתו עמדו בתוקף על כך שאיש לא יפריענו ולא יטרידנו.

ההורים עמדו עם תינוקם מחוץ לביתו של הצדיק אובדי עצות, ולשמחתם הזדמן לפתע למקום אחד מנכדיו של ה'חפץ חיים' שהכירם, מאחר שכאשר למד בצעירותו בישיבת 'מיר' שהה בביתם תקופה ארוכה. כראותו אותם עומדים כך ברחובה של ראדין, וכשמעו את סיבת בואם, הוביל אותם לדלת אחורית נסתרת שבאחורי הבית, והכניסם פנימה. הנכד התקרב אל כסאו של הצדיק ותינה באזני זקנו בקול רם את הצרה הגדולה שפקדה אותם.

נענה ה'חפץ חיים' ואמר בפה רך ובנעימות: "קינדער לעבן! [בנים יקרים!] למה לכם לבקש את ברכתי? הרי שבת קודש היא מקור הברכה! קבלו נא על עצמכם להכניס את השבת מוקדם יותר ולהוסיף בהידור תוספת שבת, ובזה תקבלו את הברכה מן השבת עצמה!" [כמו שאמר רבי מאיר בעל הנס להדיא בפרק קמא דשבת (יב.): "יכולה היא שתרחם", עיין שם במפרשים]. ואכן, קיבלו

המשך בעמוד 31

אספר שני סיפורים נפלאים, שסיפר הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, המבטאים את גודל זהירותם וישרותם של גדולי ישראל בדיני ממונות, וכיצד לא נתנו לעצמם שום הקלה או עיגול פינות חלילה בתחום זה

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

הכפתור שנמצא תחת הספה בביתו של הרב מברסק הכתוב שני סיפורים נפלאים, שסיפר הגאון הצדיק רבי משה אהרן שטרן זצ"ל, משגיח ישיבת קמניץ, המבטאים את גודל זהירותם וישרותם של גדולי ישראל בדיני ממונות, וכיצד לא נתנו לעצמם שום הקלה או עיגול פינות חלילה בתחום זה: בצעירותו, היתה לו לרבי משה אהרן קביעות להתפלל מידי ליל שבת במנייניו של מרן הרב מברסק, הגרי"ז הלוי סלוביצי'ק זצ"ל בביתו. הוא תיאר כי היו פעמים בהם הרב חש בטוב, ואז ישב בחוץ במרפסת בזמן שלפני התפילה, וכל בני המניין נאותו לאורו - אם בחידושי תורה, ואם במעשים מופלאים ועובדות מגדולי הדורות. אך היו גם פעמים בהם הרגיש הרב פחות טוב, ואז ישב בחדרו ולמד עם בניו, כשכל החבורה ממתנה בחדר בו היו אוכלים, ובהגיע זמן התפילה נכנסו כולם פנימה ועמדו להתפלל.

פעם אחת אירע שהרב ישב בחדרו ולמד עם בנו הגדול, הגאון רבי יוסף דוב זצ"ל, ובעוד הציבור כולו עומד בחוץ במטבח, נכנס פתאום הרב וכולם קמו ממקומם. הרב הביט כה וכה ופנה אל יהודי בשם רבי אהרן דוד מלאכי זצ"ל, ששימש בדרך כלל כבעל התפילה הקבוע בתפילת ליל שבת: "רבי אהרן דוד, תבואו אליי במוצאי שבת לקחת ממני את הכפתור שלכם שנמצא מתחת לספה. עכשיו אתם לא יכולים לקחת אותו כי זה מוקצה לדעת כמה פוסקים (ראה משנה

כך כותבים חז"ל במדרש בתחילת הפרשה (דברים רבה פרשה ה, ו): "דבר אחר, שופטים ושוטרים - אמר רבי לוי, למה הדבר דומה? למלך שהיו לו בנים הרבה, והיה אוהב את הקטן יותר מכולן; והיה לו פרדס אחד והיה אוהבו יותר מכל מה שהיה לו. אמר המלך, נותן אני את הפרדס הזה שאני אוהבו מכל מה שיש לי, לבני הקטן שאני אוהבו מכל בני. כך אמר הקדוש ברוך הוא: מכל האומות שבראתי איני אוהב אלא לישראל, שנאמר 'כי נער ישראל ואוהבהו'. מכל מה שבראתי, איני אוהב אלא את הדין, שנאמר 'כי אני השם אוהב משפט'. אמר הקדוש ברוך הוא, נותן אני מה שאהבתי לעם שאני אוהב".

למדים אנו מזה שאין ציווי העמדת השוטרים והדיינים רק כלי לאכיפת החוק והסדר, כפי שהוא אצל אומות העולם; אלא המדובר הוא באות נפלא לאהבתו של הקדוש ברוך הוא, שנתן את סוד המשפט לבניו אהוביו.

ההבנה בכך היא, שבזה גופא טמון ההבדל; אצל הגויים המשפט הוא הכרח גרידא, תקנות שחברה מתפקדת חייבת לתקן. אבל אצל העם היהודי הדין הוא חלק בלתי נפרד מהיותינו העם הנבחר, בנים אהובים לבורא יתברך, ומכיון שכך הרי שאנו מתייחסים בחרדת קודש עצומה ונוראה לכל הנושא הזה של דיני ממונות, וזאת לא כי אנו רוצים חברה מתוקנת והוגנת, אלא כי זהו רצון הבורא יתברך! כי רק כך נחשבים אנו לעם!

בהמשך דברי חז"ל אלו כתוב הענין המרעיש הבא: "אמר הקדוש ברוך הוא לישראל, בני, חייכם בזכות שאתם משמרים את הדין אני מתגבה. מניין? שנאמר ויגבה השם צבאות במשפט".

מסבירים מפרשי המדרש כך: בזמן שבו כאן למטה אין הדין מתנהל כראוי, ונמצא איזה עני או מדוכא שהמשפט מוטה נגדו, הרי מוכרח הקדוש ברוך הוא כביכול לרדת למטה לארץ כדי להצדיק את הדין, לשמוע זעקת הדל ולמנוע עוול. אבל אם הדיינים הגונים וישרים, והמשפט מתנהל על פי התורה, הרי שהבורא יתברך 'משותרר' כביכול מהדאגה לנדכאי הארץ שלמטה, והוא נשאר ברקיע ועל ידי כך הוא מתגבה...

בוודאי עמקו סודות הדבר, ואנו רק נפיק בינה ולקח מרוממות הענין - כמה חשוב הנושא של דיני ממונות, עד שבידינו, כאן בעולם השפל, לגרום לרוממות שמו יתברך בעולמות שאין לנו כלל השגה בהם!

כל אחד אחר היה מתעטף בינתיים בטלית של המחליף, ומברר את הענין מאוחר יותר, שכן ההלכה מתירה להשתמש באופן זמני בטלית של מישהו אחר. אבל רבי משה לא רצה בשום אופן להסתמך על 'היתרים'

הכפתור. ועוד כהנה וכהנה סיפורים מדהימים.

שמעתי מאבי מורי זצ"ל, כי כאשר בא המשגיח הגאון הצדיק רבי אליהו אליעזר דסלר זצ"ל לשמש כמשגיח בשיבת פוניבז', ובאו תלמידיו מגייטסעדה וביקשו לשוחח עימו בלימוד, המשגיח סירב כשנימוקו בפיו: "אם אדבר איתכם בלימוד, עלול אני להיכשל בגזל! מכיון שנשכרתי על ידי הישיבה לתפקיד אמירת השיחות, הרי שמחוייב אני להקדיש את כל מחשבותי אך ורק למטרה זו!"...

ועוד סיפר אודות הרב דסלר - תלמידו המובהק הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל, רבה הנערץ של 'רמת השרון', כי פעם אחת ביום חורפי וגשום עמד הרב דסלר בתחנת האוטובוס ברחוב רבי עקיבא בבני-ברק, והמתין לבואו של האוטובוס קו 54. לפתע עבר רכב מסחרי סמוך לתחנה, והנהג שהיה תלמידו של הרב דסלר בעבר, קרא לו מתוכו לעלות לרכב והוא יקח אותו למחוז חפצו.

הרב דסלר שאלו: "הרכב שלך?", והנהג השיב: "לא שלי, אבל אני סוכן של מפעל שמחלק את התוצרת שלו לחנויות". שוב שאל הרב: "והאם התנית מפורשות עם בעל המפעל שתוכל להסיע ברכב גם אנשים זרים?", והנהג משיב בחיוך ובביטחון: "אמנם לא התניתי תנאי כזה עם בעל המפעל, אולם בטוחני שהוא מסכים בחפץ לב שאני אעלה לרכב את מי שאראה לנכון".

לאחר שוידא שוב שהנהג בטוח בדבריו, הרב דסלר השתכנע, והתחיל לצעוד אל מדרגות הרכב. כמעט עלה, ופתאום עצר. הוא הררה עמוקות והחליט לחזור שוב לתחנה, ולהמתין בה בקור ובגשם...

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

ברורה סימן ש"ח סקל"ה) אבל במוצאי שבת תוכלו לבוא ולקחת... "על איזה כפתור הרב מדבר?", שאל רבי אהרן דוד בתמיהה, והרב השיב בפשטות: "ראיתי מבעד לחלון כיצד הבן שלכם מוצא ברחוב את הכפתור הזה, גוחן להרימו ולאחר מכן משחק בו עם חבריו עד ששכחו כאן מתחת לספה. כיוון שהכפתור ודאי היה הפקר, נמצא שדינו כמציאת קטן שהיא לאביו, וכיון שראיתי כיצד הוא מוצא את המציאה ועכשיו היא נמצאת אצלי מתחת לספה, הרי שנעשיתי 'שומר אבידה' שלכם... איני מחוייב לשמור שלא יארע לכפתור מאומה, ולכן אני מבקש שתבואו לקחת את הכפתור במוצאי שבת..."

דינים שלמים צירף הרב מכאן ומשם, והכל בגלל כפתור. תמה רבי אהרן דוד: "מדוע הרב עושה עסק כה גדול מכפתור?" אך הרב מבריסק בכלל לא הבין את השאלה: "למה אתם אומרים כך?... זה שלכם, ואני מחוייב להחזיר לכם את זה, אז תבואו לקחת את זה אחרי שבת, כי אני מחוייב לשמור על האבידה..."

הסיפור הזה מבהיל רעיון. אדם צריך לדעת שכל מה שכתוב בש"ס זה למעשה, וצריך לקיים את זה! מי היה מעלה על דעתו את צירוף הדינים הללו מכמה פרקים בש"ס, בשביל דבר כל כך פשוט ערף? אבל אצל הרב מבריסק היה פשוט שדין פרוטה כדין מאה, והוא עם דיני ממונות לא רוצה להסתבך...

ועוד סיפר רבי משה אהרן מזכרון:

אירע פעם בשיבת חברון, שבתפילת מוסף של שבת התפלל ראש הישיבה הגאון רבי משה חברוני זצ"ל במקומו במזרח ללא טלית, אלא עם כובע לראשו, לתמיהת המתפללים. התברר שרבי משה היה צריך לצאת לרגע, פשט את טליתו והניחה בצד, וכשחזר ראה שמאן דהוא נטל בטעות את טליתו.

כל אחד אחר היה מתעטף בינתיים בטלית של המחליף, ומברר את הענין מאוחר יותר, שכן ההלכה מתירה להשתמש באופן זמני בטלית של מישהו אחר. אבל רבי משה לא רצה בשום אופן להסתמך על 'היתרים' המאפשרים לו לקחת את הטלית השניה, ולכן עמד והתפלל ללא טלית...

בספר 'דרך עץ החיים' המשרטט קוים לדמותו של מרן הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, בעל 'אבן האזל', מסופרות כמה עובדות מופלאות על זהירותו המופלגת בדיני ממונות בדקדוק נורא. לדוגמא, כאשר היה מקבל מכתב ובתוכו נמצא מהדק אשר צרף שני גיליונות יחדיו, הקפיד להחזיר את המהדק לשולח.

כמו כן באחת השבתות נגע רבי איסר זלמן בטעות בכפתור שהיה מונח בסטנדר אשר בו השתמש בשעת התפילה. הוא לא ידע למי שייך הכפתור, ורוחו עגמה עליו - איך נגע בכפתור שלא שלו, ובמוצאי שבת ניגש תיכף לגבאי בית הכנסת לברר למי שייך

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

בעבר חשבתי שמסגרת 'קניין ש"ס' מיועדת לבעלי כישרונות או בעלי זיכרון מיוחדים, אבל גיליתי שלא... איני בעל-זיכרון חזק ומיוחד כלל וכלל... זה ענין של השקעה, מסירות והחלטה על פרויקט חיים. דבר אחד ברור: אין דבר מתוק מזה! זה שווה הכל! הקושי המרכזי הוא לחכות הצי שנה ממבחן למבחן...

סדרת שיחות עם אנשים מופלאים הנבחרים על כל הש"ס, והפעם עם הרב אברהם אליקים רוזנטל מבני ברק

הרה"ח אהרן כהן

איני יודע בדיוק כמה זמן ארכה השיחה הנעימה, מלאת התוכן וההכוונה עם הרב אברהם אליקים רוזנטל מבני ברק, מחשובי חברי מסגרת 'קניין ש"ס', ההולכים ומתכוננים לקראת המבחן הרביעי והגדול על אלף ועשרים דף, שיתקיים בעזרת השם אחרי מועדי תשרי תשפ"ג הבעל"ט, אך זאת ידעתי, שיחה ייחודית ומחכמת זו, חובה היא לקריאה לכל המעוניין להוסיף ולהתקדם בידיעת התורה; דברים ברורים ומסודרים, העושים סדר לכל אחד בשאיפות, בתכנית ובעיקר בהצלחה. קראו והצליחו!

• מתי התחלת ולמה?

"הצטרפתי ללגיטו של מלך - לומדי הדף היומי בער"פ תשע"ט", מציין הרב רוזנטל את התאריך המדויק, כשהוא משחזר. "היה זה בתחילת לימוד מסכת בכורות. הייתי אז אברך צעיר, כשנה וחצי אחרי החתונה, ורציתי לימוד עם סיפוק והספק, כך שמצאתי את עצמי נסחף אחרי ה'דף היומי' בחשק רב.

"באחד הימים חבר בכולל שהבחין בי לומד את ה'דף היומי', התעניין אצלי 'מה עם מבחנים?!' כשאני השבתי לו שאני מקווה להצטרף למבחני 'דרשו' בתחילת המחזור הבא, כשליח מן השמים הוא לא ויתר לי ולא 'רד' ממני, כשהוא מציע לי: 'אל תחכה, הצטרף כעת ועכשיו למבחן החודשי!'. האמת", הוא מוסיף בחיוך, "בזמנו, זה היה נראה לי בכלל דבר מופרך, ללמוד דף ליום במסכת בכורות, ולגשת להבחן על כ-30 דף, אבל זה מה שעשיתי בסוף".

"ברוך השם", הוא מפטיר באושר, "מבחן ועוד מבחן עד שהגיע המבחן המסכם על 120 דף, ואז הרגשתי: מה, להבחן על ה-30 ולא להיבחן על ה-120? הרגשתי בליבי שאם אני לא מתקדם ל'מבחן המסכם', אני פשוט מאבד את הכל בידיים... כך, הודו להשם זכיתי להתקדם בתוך כלל ישראל במחזור ה'דף היומי' עד לסיומו, כשזכיתי ללמוד ולרכוש שליטה במסכתות בכורות, ערכין, תמורה, כריתות, מעילה, קנים, תמיד, מידות ונדה, כשעליהן זכיתי ונהניתי להבחן בכל חודש על הלימוד לצד המבחנים המסכמים".

• מתי ולמה החלטתם לקפוץ לקניין ש"ס'?

"היה זה בתחילת המחזור הנוכחי בתש"פ, הרבה חשבתי והתלבטתי, האם זה אכן מתאים לי. עד שהגעתי להחלטה הפשוטה והנכונה; לנסות. בסוף ובהתחלה", הוא מתלהב, "החלום שלי ושל כל יהודי הוא להיות מהיהודים המאושרים היודעים את כל הש"ס. כך שהגעתי למסקנה; את המבחנים החודשיים אני ברוך השם עושה, את המבחנים המסכמים, אי"ה אני גם יעשה, כך שיצא לי בחשבון פשוט, שהמבחן הראשון במסגרת 'קניין ש"ס' כולל בסך הכל 270 דף, שזה בעצם שני המבחנים המסכמים הראשונים פלוס 30 דף, נו, לא כזה נורא, אפשר לעמוד בזה, ואכן למעשה בס"ד עברתי את המבחן הראשון של קניין ש"ס בהצלחה, ומאז אני ממשיך 'לנסות' וב"ה הניסיון מצליח גם בגובה הציון..."

• איך אתה מתכוון למבחנים החודשיים? בקשנו לפרט את

סדרי השינון והחזרות.
"השינון והחזרה לקראת המבחנים מתחיל בעצם בלימוד הראשוני", מדגיש הרב רוזנטל בחיוך, כשהוא מבאר; "לימוד ראשוני בצורה

ברגעים אלו כשאני נפגש שוב עם הגמרא הקדושה שאך היום למדתי אותה, אני רואה הארת פנים מיוחדת ושמחה רבה.

"אגב", מבקש הוא להרגיע, "זה לא כזה קשה או 'על מנת שתעלה לרקיע'. כל התכנית חזרה הזו, מגיעה אחרי סדרי החזרה החודשיים ושל אחרי המבחן, כך שלמעשה, לע"ע {כשעומדים ב 32 דף} זה לוקח בממוצע כשלוש שעות יומיות, כשעתיים מהם אני לומד לפני תפילת הנץ ואחריה, כשאחר כך אני מוסיף כשעה או חצי שעה לפני תחילת סדר א' בכולל.

"בצורה כזו", מבליט הרב רוזנטל את המעלה הגדולה בתכנית הייחודית; "בתקופה שלפני המבחן לא נדרשת ממני תוספת חזרה כמעט כלל, שהרי כבר חזרתי ב"ה על כל הנלמד בחודש שעבר ואולי אף בימים האחרונים....

"ככלל", חותם הוא וממתיק; "לימוד בשעות הבוקר המוקדמות הוא מעין 'דע מה שתשיב' ליצה"ר, שהרי השעות האלו פנויות בחול ובשבת, כמועד ובבין הזמנים, וכך כשמתרגלים לזה הרי 'בקלות יחסית' יכולים להמשיך את הרצף בלא להפגע.

"כמובן שאף שזה פשוט וברור, אך חייבים לציין זאת בהוקרה והערכה; כל ההצלחה הזאת, מגיעה אך ורק בזכות העזרה הגדולה בבית, שמסכימים ושמחים לסייע בשמירת הסדרים בערב ובלפנות בוקר, על מנת שנוכל להמשיך בפרויקט האדיר לזכות לדעת את כל הש"ס".

● **אפשר להמשיך בתכנית הזאת גם כשנתקדם למבחנים הגדולים של אלף דף ויותר?**

"האמת", משיב הוא בכנות. "בהתחלה נשאלתי; מה יהיה כשאצטרך לחזור על עשר דף כל יום, אחר כך על שלושים וכן הלאה... מי שעזר הוא שיעזור... המשא לא נהיה כבד יותר אלא קל יותר ומהנה יותר".

● **מה אתה משיב לחבר/מכר המתעניין אצלך על הצטרפות לתכנית קניין ש"ס?**

"אענה בסיפור: במעמד סיום הש"ס האחרון, זכיתי אני עם חבר לקבל כרטיס כניסה למעמד האדיר ב'יד אליהו', היות ונבחנו במבחנים החודשיים. ישבנו והבטנו יחד בהערכה ובקנאה לא מוסתרת על ה'מזרח' של חתני הקניין ש"ס, שישבו במרכז האולם. אז, הכרזנו לעצמנו - זה לזה, 'בפעם הבאה אנחנו שם'. האמת, אמרתי, אבל לא לגמרי האמנתי. כעת אני כבר יותר ממואמין..."

בנימה אישית הוא חותם ומסיים: "כשאני חושב או חולם על סיום הש"ס שאזכה בעז"ה לסיים בלימוד ובידיעה, אני חושב על דברי הגמ' בסוכה בשחיתת היצר הרע לעתיד לבוא 'הללו בוכים והללו בוכים'... כשהסבר הוא: נכון, מרחוק האתגר זה נראה הר גבוה ואפילו גבוה מאוד מאוד, אבל מניסיוני, אחרי שמתחילים להתקרב ולטפס, הוא איננו כזה גדול ומאיים.

"בעבר חשבתי שהדבר הנפלא והנשגב הזה של מסגרת 'קניין ש"ס' מיועד לבעלי כישרונות או בעלי זיכרון מיוחדים, אבל גיליתי שלא", משותף הוא בגילוי לב, "אומר חד משמעית, איני בעל-זיכרון חזק ומיוחד כלל וכלל, אך זה בהחלט לא ענין של כשרון או זיכרון, זה

מסכמת וברורה, בלי להשאיר דברים פתוחים או עמומים. לצורך כן, אכן אני לומד את ה'דף היומי' עם שני חברות, כשבשבת אני מוסיף וחוזר על השבע דף.

"בהמשך, בשבוע שלפני המבחן אני חוזר על שלושים הדף, כשאני חוזר בכל יום שש דפים, כשאז אני מציין לעצמי את דברי הרש"י העיקריים, ואף מסכם בכתב את דברי הגמ'. ביום ששי לפני המבחן ממש, אני מתיישב ועובר על דפי הסיכום - דבר המועיל לריענון נוסף של כל הלימוד וניגש למבחן.

"כמובן", הוא מבקש לציין; "בכל תקופה אני בוחן את עצמי ע"פ הציונים האם הדרך נכונה, האם צריך לשנות, לגרוע או להוסיף".

● האם אתה מתכוון למבחן המסכם? ואיך?

"הנהגתי לעצמי, שאחרי כל מבחן חודשי, אני עושה לעצמי סדר חזרה בו אני לומד כל יום שלש דף מהלימוד שעליו כבר נבחנתי. כך, שברוך השם בכל חודש - אחרי המבחן אני חוזר פעמיים על הלימוד. ברור", מטעים הוא בקול מאושר, "שחזרה שכזאת מוסיפה הרבה לחקיקת הלימוד בזיכרון לאורך זמן. החזרה לפני ה'מבחן המסכם' על 120 דף הנערכת פעם בארבעה חודשים, נכללת אצלי, כחלק מהחזרה למבחן 'קניין ש"ס', כפי שנפרט בהמשך".

● **איך אתה אכן מתכוון למבחנים הגדולים במסגרת 'קניין ש"ס'? מבקשים אנו לשמוע.**

"מתחילת המחזור חילקתי את הש"ס ליחידות. כל יחידה כוללת שלושים דף כסדר מבחני הקניין תורה - המבחנים החודשיים. בגמרות שבהן אני לומד אפילו ציינתי בראשי העמודים את מספרי המבחנים בדף בו מתחילה יחידת דפי המבחן ואת מספר הדף בתוך השלושים, לדוגמא בברכות ב כתבתי א - 1, ובדף ג ב וכן הלאה. בכל יום {לצד סדרי הלימוד היומיים כדלעיל. א. כ.} אני לומד דף אחד מכל יחידת שלושים דף".

לבקשתנו הוא מפרט ומסביר; "היום למשל, כשאנחנו עומדים לקראת המבחן ה-32 אני לומד מידי יום 32 דפי גמרא את דף א' מיחידה א' דף א' מיחידה ב' וכן הלאה. בחזרה הזאת, אני לומד את הגמרא כשאני עובר רק על דברי הרש"י העיקריים אותם ציינתי לעצמי בחזרה החודשית לקראת מבחן השלושים דף".

● **איך אתה מספיק ויכול לעמוד בעומס שכזה? לחזור בכל יום על עשרות דפי גמרא?**

"חזרה זו היא הנאה צרופה מתוקה מדבש ונופת צופים", מנסה הרב רוזנטל לבטא בקול את הרגשתו הפנימית והלבבית. "זה ממש מענג ומהנה, לעבור שוב, דף אחר דף, מסכתא אחר מסכתא. מעניין לציין", מוסיף הוא בקול רוגש; "כי בכל יום ויום ממש, אני מוצא קטעי גמרא שאני חוזר עליהם יותר מפעם אחת בהספק היומי. לדוגמא", הוא מציין בהתלהבות; "דברי הגמרא בערובין ובברכות 'נתקללה בבל נתקללו שכניה נתברכה שומרון נתברכו שכיניה' מוזכרים אך פעמיים בש"ס, אך אני זכיתי ללומדם באותו דף שבהספק היומי.

"אחרי שכבר היה לי קמפיין מוכן ביד וכמעט הדפסנו את המודעות, חשבתי למה להגביל את זה לבית שמש? בואו נצא לכל ארץ ישראל, לכל אדם יהודי באשר הוא. רבותי, בואו נתפלל זה על זה, הרי חז"ל הקדושים לימדו אותנו שהמתפלל על חבריו והוא צריך לאותו דבר, נענה תחילה"

איש החסד הרב אברהם קאפ, מספר על הקמפיין הייחודי שיצא בימים האחרונים לדרך, ובו הציבור נקרא... להתפלל

"כפר לעמך ישראל" (דברים כ"א, ה')

ממוצע שווה חמישים שקלים, כמה שווים אלף מתנדבים שנותנים בממוצע כל אחד שעה בשבוע? 50 אלף שקלים לשבוע, 200 אלף שקלים לחודש, וכשניים וחצי מיליון שקלים בשנה... כמובן שצריך גם כסף, אבל מתנדבים שווים יותר מהרבה מאוד סיבות, גם ערכיות ויהודיות, וגם מסיבות של חישוב תועלתני גשמי.

מה אנחנו מפספסים?

"בעקבות ההצלחה הגדולה הזאת", מספר הרב קאפ, ישבתי וחשבתי עם עצמי, מה עוד אנחנו מפספסים? אנחנו כל הזמן מבקשים מאנשים תרומות, ונמשיך לעשות זאת. בלי תרומות אי אפשר להזיז כלום. אבל איפה עוד אנחנו יכולים להיעזר בציבור. "ואז בסייעתא דשמיא נפל לי האסימון... תפילות! זה הדבר הכי קל והכי יעיל! אין דבר שעוזר יותר מתפילה, ואין דבר קל יותר מלהתפלל.

"אני יכול לשתף אתכם בסיפור שחוויתי ממש באחרונה. באתי לביתו של אדם הסובל וממתייסר בייסורים, חשבתי מה אני יכול לעזור לו. כתבתי מודעה קטנה, בכתב יד, ותליתי בבית כנסת הראשון שמצאתי, שמבקשים להתפלל עבור חיים יצחק בין שושנה דרייזל (שם בדוי כמובן). למחרת כשבאתי לבקר אצלו, הוא הרגיש הרבה יותר טוב. אני לא אומר שהוא הבריא, לפעמים נגזרה גזרה,

קמפיין מעניין מאוד החל לצאת לדרך לקראת ערב ראש חודש אולול. במסגרת הקמפיין נקרא הציבור ל... להתפלל! הבקשה הזאת באה בצורה מקצועית ומעוצבת היטב. לא במודעות שחור לבן שצולמו במכונת צילום משרדית ונתלו על עמודי חשמל ותחנות אוטובוס.

הפעם מדובר בקמפיין מסודר עם מודעות צבעוניות, מעוצבות בטוב טעם, עם מסר מרכזי חד וברור, מלוות בידיעות שמתפרסמות בפלטפורמות השונות, וכל כולן מורכבות מקריאה אחת ויחידה: להתפלל.

מאחורי הקמפיין עומד הרב אברהם קאפ, איש ציבור מוכר במיוחד יהדות לארגון החסד הענק שהקים, 'עזרת אחים', שחולש על כל תחומי פעילות החסד והסיוע בבית שמש, ולא רק בה.

כשפנינו לרב קאפ והתעניינו מדוע בחר לצאת בקמפיין חריג ומעניין כל כך, התברר לנו שהסיפור שעומד מאחוריו, הרבה יותר מעניין מהקמפיין עצמו.

"כמו כל קמפיין טוב, גם הקמפיין הזה התחיל בקמפיין קודם", הוא אומר בחיך ומיד מסביר את עצמו: "בסוף חודש אדר, יצאנו בקמפיין שגם הוא היה מאוד חריג. עשינו מצ'ינג שבמסגרתו לא ביקשנו מאף אחד לתרום כסף. לא היתה אפילו אופציה כזאת של תרומה.

"מה כן ביקשנו? ביקשנו לגייס מתנדבים. ביקשנו מכל מתנדב בארגון שיצרף עוד אחד או שניים, וגם מי שלא מתנדב, שיתחיל להתנדב ויביא אתו עוד אחד או שניים.

"ההצלחה היתה מסחררת. מספר המתנדבים שלנו יותר מהוכפל והשורות רועננו בכוחות חדשים. פתאום הפכנו להיות ארגון של כאלפיים מתנדבים, וגיליתי שכשיש לך כזאת כמות של מתנדבים, זה שווה הרבה יותר מכסף.

"כמה כסף שלא הייתי עושה בקמפיין רגיל לגיוס כספים, לא היה מכניס לארגון כזאת תועלת כמו גיוס מתנדבים. כי המתנדבים נמצאים כדי להישאר ולהמשיך, וכל אחד מהם תורם שעות התנדבות ששוות המון כסף. אם נאמר ששעת עבודה של מתנדב

את הציבור על ריבוי המקרים בתקופה האחרונה, מה שמצריך הרבה תפילות. הוא חשב לעשות רשימה של שמות הזקוקים לישועה, ולחלק אותה לכל תושב בבית שמש, כדי שבימי הרחמים והסליחות, בימים הנוראים ובכל התקופה הקרובה, כל אחד מתושבי בית שמש יתפלל על כל החולים המתגוררים בעיר...

"אחרי שכבר היה לי קמפיין מוכן ביד וכמעט הדפסנו את המודעות", הוא מספר, "חשבת לי לעצמי, למה להגביל את זה לבית שמש? בואו נצא למשהו רחב יותר, לכל ארץ ישראל, לכל אדם יהודי באשר הוא. רבותי, בואו נתפלל זה על זה, הרי חז"ל הקדושים לימדו אותנו שהמתפלל על חבריו והוא צריך לאותו דבר, נענה תחילה.

מי מאתנו לא רוצה להיות בריא? מי מאתנו לא רוצה שהילדים שלו יהיו בריאים? מי מאתנו לא רוצה לחסוך מעצמו ומהקרובים שלו את הייסורים הקשים של ההתמודדות עם מחלה רחמנא ליצלן? "הרי יש לזה פיתרון, יש לזה עצה טובה, להתפלל. התפילה לא רק שהיא עוזרת, היא משנה את כל התמונה. בלי תפילה שום דבר לא יכול להצליח, ועם תפילה שום דבר לא יכול להיכשל".

אבל הוא הרגיש הרבה יותר טוב, הוא לא סבל כל כך. זה ממש חיזק אותי, ואני ראיתי בחוש את הכח של התפילות.

"אדם אחר, חבר טוב שלי מתמודד גם הוא עם חולי. הוא סיפר לי שמדי פעם הוא מרגיש פתאום יותר טוב, והוא מאמין שזה קורה כשמישהו מתפלל עליו מוריד עבורו כמה דמעות חמות.

"אמרת לי לעצמי, למה לתלות מודעה בכתב יד בבית הכנסת הסמוך? למה שלא נצא בקמפיין ענק וצבעוני?"

"הרי כל תפילה כזאת נותנת כח לחולים, גם מבחינת 'ארגון עזרת אחים' זה שווה לא פחות מתרומה כספית. כמו ששעת התנדבות חוסכת לנו הוצאות, גם פרק תהילים חוסך חולים וחוסך עבודה למתנדבים והוצאות לארגון!"

"אנחנו מאמינים בזה, אנחנו יודעים שזה נכון, אז למה שלא נעשה עם זה משהו בפועל?"

למה להגביל את זה?

בתחילה הוא חשב לעשות קמפיין ענק בתוככי בית שמש, ולעורר

הרב **מאיר שפרוך** שליטי"א
הדף היומי בבלי • עברית
2 שלוחה

הרב **אליהו אורנשטיין** שליטי"א
הדף היומי בבלי • עברית
2 שלוחה

הגה"ח ר' **אפרים סגל** שליטי"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
2 שלוחה

הגאון ר' **אריה זילברשטיין** שליטי"א
הדף היומי בהלכה • עברית
1 שלוחה

הרב **יוסף מגנוז** שליטי"א
הדף היומי בהלכה • צרפתית
2 שלוחה

הגה"ח ר' **מרדכי שלמה פריינד** שליטי"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
2 שלוחה

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

077-2222-666 *4992 **חייגו:** א

זה נתן לנו הרגשה של חשיבות לסברות שאנחנו אומרים. אנחנו לא סתם ילדים קטנים בני 15 שמדברים שטויות.

'עוד דבר נפלא שראיתי אצל המגיד שיעור שהוא גם נתן לנו כינויים. אותי הוא היה מכנה ה'דברי עמרם', כי הרי ברור שאהיה גדול בתורה ואכתוב חידושים ומן הסתם אקרא לספר שלי 'דברי עמרם'. היה לנו 'דבר שמואל', 'שמחת יהודה', 'קרני צבי', 'ראש ישראל', הוא היה מאוד יצירתי במתן שמות לספרים העתידיים שכל אחד מאתנו יכתוב.

זה נתן לנו הרגשה של חשיבות לסברות שאנחנו אומרים. אנחנו לא סתם ילדים קטנים בני 15 שמדברים שטויות. מה פתאום? אנחנו בחורים גדולים וחשובים, עתידנו לפנינו ואנחנו נמצאים בתוך הסוגיא, יש לנו דעה וסברא, אנחנו יורדים לשורש הסוגיא, אם מוכח אחרת ממה שאמרנו נשנה את דעתנו, לא צריכים להידבק בסברא שלך כשמתברר שהיא עקומה ולא נכונה, אבל בהחלט לכל אחד יש סברא ויש לו עמדה לגבי מה שכתוב כאן בגמרא.

הלימוד היה חלק מאיתנו, **היה אכפת לנו מה כתוב בגמרא**, הוא הרגיל אותנו לכאוב את השאלה, וממילא לשמוח עם התירוץ שמיישב אותה!

הרב עמרם בינעט (המאמר המלא בגליון זה)

אם גם לכם יש חלום שלבנכם יהיה 'גישמאק' בלימוד ויזכה למתיקות התורה, ארגון 'אחינו' זרוע החיזוק של 'דרשו' מזמין אתכם ליצור קשר ולקבל כלים ראשונים, וכך גם בנכם יזכה ל'גישמאק' ומתיקות התורה

התקשרו למוקד גישמאק 073-789-2310

המוקד פתוח כל ערב בין 7.30-10.30

השבת חלפה בנעימים, ולאחר צאתה ממחר הבחור לחדר המדובר, ליטול את פקדונו. החברים החייכנים מרוקנים את ארון הכבסים, ומכניסים את היד פנימה כדי לשלוף את הגרב העמוסה בכסף... אבל היא איננה! לא יכול להיות! כיצד זה קרה?! מי ידע על הון העתק המוטמן כאן? מי גנב אותו? מי פרץ לחדר הפנימיה בישיבה החשובה באין משים לב, ומצא את המחבוא המסתורי ולקח עמו את הכסף?!

כיצד סברא עקומה חילצה הר מזומנים מקרקעית הארון?

מימין: הרב משה אהרן ברוורמן צילום: שוקי לרה משמאל: הרב בן ציון פלמן

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"שפטים ושטרות תתן לך" (דברים ט"ז, י"ח)

קול השופר כבר נישא בחלל, מעורר לבבות ומפלה נשמות. 'היתקע שופר בעיר והעם לא יחרדו', יזכירו לעצמם כי הנה הגיע חודש אלול, עוד רגע אנו עומדים להתייצב לפני בורא עולם ביום הדין הגדול. כל נפש יהודית זעה גם נעה, מיתרי הלב רוטטים בהמיה, ובחלק מקהילות ישראל כבר פצחו באמירת הסליחות בניגון מעורר ומרגש...

בימים כאלה, כל בר דעת כבר מתחיל להתכונן, להכין את עצמו לרגע בו יעבור לפני בורא עולם, וכל מעשיו יישקלו בפלס ויידונו בדקדוק. בעוד פחות מחודש יזכרע הגורל לשנה שלימה קדימה, איך תיראה השנה הבעל"ט מכל הבחינות. מה יהיו ההישגים שלנו, כמה נצליח להתחזק ולהתעלות, מה יהיה מצב הבריאות האישית שלנו, של קרובינו ושל עם ישראל כולו, מה יעלה בגורל ילדינו ואיך תיראה הפרנסה...

אז מה עושים? כיצד נערכים ליום הדין הגדול? כיצד מוודאים שידונו אותנו לזכות, לחיי אושר וטובה? האם יש פעולה, צורת חשיבה או הרגל שנוכל לסגל לעצמנו כבר בימים אלה, ובעזרתם נוכל לצלוח את יום הדין בשלום? האם ישנו כלי יעיל, עורך דין מוצלח או טענה רבת משמעות, שיכריעו את גורלנו לחסד ולרחמים?!

הבשורה היא שכן, ובגדול. הדבר רמוז כבר בפתיחה לפרשת השבוע שלנו, בפסוק הראשון: 'שופטים ושטרות תתן לך בכל שעריך'. את זו דרש הסניגור הגדול, הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב ז"ע שאין עורך דין טוב כמוהו ליום הדין, וגילה משמעות עמוקה בדברי הפסוק, כדלהלן:

'שופטים ושטרות - תיתן לך'. אתה מכריע. בידך הדבר. כל יהודי מחליט במו ידיו איך ייראה משפטו, כל יהודי קובע במחשבתו ובדיבורו כיצד יתנהל דינו, מה יזכרע בו. את שיחו ושיגו של השופט הגדול - בורא עולם, את צורת התייחסותו למעשיו ולפעולותינו בשנה החולפת, את האופן בו ידון אותנו - אנחנו קובעים בעצמנו.

איך? 'בכל שעריך'. בצורה בה אתה משער את הזולת - כך ישערו אותך, בצורה בה אתה דן את הזולת - כך ידונו אותך. במידה שאדם מודד -

מוודדים לו משמים, כשיהודי דן את חבריו לכף זכות, רואה פעולה של הזולת שיפה נדרשת לחובה, ובוחר לאמץ חשיבה חיובית בזכותו, מתרץ לעצמו תירוצים עד כמה חברו שעשה שלא כהוגן הוא כן בסדר והוא כן זכאי - כך ידונו אותו, שהוא כן בסדר, שהוא כן זכאי...

לא תמיד זה קל. לפעמים אנו רואים חבר, שכן, ידיד, אדם זר או קרוב משפחה, עושה מעשה לא ראוי, אם בבין אדם לחבירו, ואם בבין אדם למקום. כאן המקום בו החשיבה שלנו משנה גורלות והופכת עולמות: כי ככל שנדון אותם לכף זכות, ככל שנהפוך בדעתנו ונמצא נוסחה להגן על אותו פלוני ולחשוב שבעצם הוא כנראה טועה או שוגג, לחוץ או מתוח, יש לו סיבה טובה או כל תירוץ אחר - החשיבה הזו, ההנהגה הזו, תעמוד לנו ביום הדין שידונו אותנו לכף זכות!

זה דורש לזכך את המבט, להסיר את המשקפיים הביקורתיים ולהחליפם בעדשות ורודות וחיוניות. לראות את הזולת בעין טובה, לראות את פעולותיו באופן חיובי, לגבש חשיבה שמגינה על מעשיו של הזולת, שמעוררת כבוד על פעולותיו באשר הן. כן, גם אם ההסבר אותו ניתן לפעולה שאינה ראויה יהיה דחוק ולא הגיוני, עדיין זה עדיף, מועיל, חיובי, נכון, משתלם שבעתיים, כי בחשיבה שדנה לכף זכות - אנו מכריעים גם את עצמנו לכף זכות!

גנב אותו? מי פרץ לחדר באין משים לב, מצא את המחבוא המסתורי ולקח עמו את הכסף? שני הבחורים, פלמן וברוורמן, מביטים זה בזה כאינם מאמינים, בעוד הבחור החתן מתאבן על מקומו באלם. איך יכול להיות דבר כזה?! מה, גם בתוככי חדר ה'צדיקים' ישנם אנשים כל כך לא ישרים, שלא עמדו בפיתוי?!

הם מוסיפים להביט בערימת הכבסים, עוברים בגד בגד. הגרב היקרה איננה! רבונו של עולם, מי גנב את הגרב העמוסה מזומנים?!

בפינת החדר, נבוך ונכלם, עמד בחור צעיר שזה מקרוב הגיע לשיבה. הוא היטיב להבין את המשמעות: הוא בחור שקט ומופנם, שרק לפני ימים ספורים הגיע לשיבה ואיש עדיין לא מכיר אותו. הוא היה עד לכל ההתרחשות בערב שבת, ולבטח - החשד המייד ייפול עליו...

הוא מזהה כי שני הבחורים מתלחשים ביניהם, ובדמיונו הוא מפליג אל הרגע בו יפנו אליו ויתבעו את הכסף. הוא מבין שאין טעם להכחיש, הרי כל בר דעת יאמר מיד שאין סיכוי שהבחורים הנודעים לתהילה הם הגנבים, פשיטא ופשיטא שזה הוא. והוא - צעיר, זר, לא מוכר, מה יענה להם?!

הוא החל לדמיין מה יקרה כשהדבר יוודע בישיבה, ובשרו נעשה חידודין חידודין. הרי איש לא יאמין לו, גם אם יישבע שלא נגע בכסף. הרי רק הוא ושני הבחורים האחרים ראו את דבר הטמנת הכסף לפני כניסת השבת, ובהם - איש לא יחשוד. האצבע המאשימה תופנה אליו, ומה יענה ביום התוכחה?! - לרגע חשב כי מוטב לו להודות בגניבה שלא ביצע, לשלם את הכסף, ובלבד שהבושות ייחסכו ממנו. ברגע הבא הבין שאין לו כל סיכוי לגייס סכום כסף כזה!

הוא חש אבוד ממש, כשהוא רואה ששני הבחורים עומדים ומתלחשים, ובלבו הוא כבר מתכוונן לרגע בו תופנה אליו האשמה. ואז, ראה כי הבחור ברוורמן מסיר את מגבעתו וחליפתו ומפשיל שרווליו, ובעיני רוחו כבר ראה כי כל ההכנה הזו נועדה לעמוד מולו ולתבוע ממנו במפגיע את הכסף...

ואז, למרבה הפתעתו, הבחור פשוט התכופף אל עומק ארון הכביסה, ודחק את ידיו בחרץ צר שבין קרקעית הארון לקיר שמאחור. נראה כי הוא מתאמץ קלות, ולאחר שניה פשטה על פניו נהרה. עוד רגע ארוך כנצח עובר, והנה ידו מחולצת מהארון, והגרב עמוסת המזומנים בתוכה! התברר, כי דחיקת הכבסים בלחץ ובזריזות בערב שבת, מעל הגרב עמוסת המזומנים - דחקה את הגרב לפינת הארון, אל מקום הסדק. הסדק התרחב, הגרב השתחלה פנימה, ואין פלא אפוא שלא נמצאה בקלות...

לימים, נשאלו שני הבחורים לפשר ההתלחשות ביניהם, באותם רגעים אפופי מתח ודאגה. הסתבר, שכאשר הגרב לא נמצאה, והחשד על הבחור הפך למוחשי וקרוב, פנה הרב פלמן לרעהו ואמר לו: 'הידעת, כי בספר 'חפץ חיים' מובא, מה הסיבה שבורא עולם ברא את האדם באופן ששכלו יכול לחשוב גם סברות עקומות? הרי היה הרבה יותר נכון ונבון לכאורה, לו היינו נבראים באופן שמוחנו אינו יכול לחשוב סברות עקומות כלל, הלא כן?!'

הרב ברוורמן הנהן בראשו והמתין לתשובה. ואז הרב פלמן השיב: 'זהו, ה'חפץ חיים' אומר שהיכולת לחשוב בצורה עקומה, היא כדי שברגע

אחים יקרים, יום הדין הולך ומתקרב, כל אחד שואל את עצמו במה למקד מאמץ, על מה לשים את כובד המשקל. הנה לנו גילוי מרומם: הבה נדון לכף זכות! נראה אנשים שאינם נוהגים כראוי, ונחליט בליבנו שאיננו מבינים לליבם, שכנראה יש להם סיבה טובה, שאולי רב התיר להם. הבה נאמץ חשיבה שכולה סניגורית, שרואה כל אדם באופן חיובי, שדנה כל מחזה כאילו הוא בסדר וראוי, הבה נתחבר לתפיסת חיים זו ולקו מחשבה זה!

וככל שנאמץ חשיבה כזו, ככל שנרבה לדון לכף זכות, ככל שהלב והמוח שלנו יהיו חיוביים כלפי הזולת - כך נזכה שבורא עולם ידון אותנו באותו אופן, ידון אותנו לזכות, ידון אותנו לשנה טובה ומתוקה, לכתובה וחתומה טובה, לשנת אושר ושמחה!

המתנה שבהגיון העקום...

היה זה דקות ספורות לפני כניסת השבת, בפנימיה של ישיבת פוניבז' המעטיירה בבני ברק. בפרוזדור הארוך התרוצץ חתן מודאג למדי, ולבו בל עמו. הוא הגיע מביתו לפני שעות אחדות, והוריו מסרו לו סכום כסף גדול אותו הוא אמור להעביר לבעל הדירה שנרכשה עבורו. אך הוא לא הספיק להעביר את הכסף לפני שבת, וכעת, דקות לפני כניסת השבת, הוא מחפש מקום ראוי להחביא בו את הכסף, לבל יאבד או ייגנב חלילה. הוא לא חפץ להטמין את המטמון היקר בחדרו, שמא אי מי יחשוד שאצל חתן יש סכום כסף, וחלילה יבוא לגנוב אותו. לפיכך, חשב להחביא את הכסף בחדר אחר, והרהר באיזה חדר ישנים בחורים נאמנים ויראי שמים למופת, אשר אין לחשוד בהם כי ימעלו בפיקדון היקר.

לאחר רגע הבזיק במוחו רעיון, הלא ישנו החדר של ה'צדיקים' - בחורים שנודעו בשערים כיראי ה' בתכלית, הלא הוא החדר בו לנים הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל והגאון רבי משה אהרן ברוורמן זצ"ל, זה החדר הנכון להפקידו בו את הכסף!

ממחשבה למעשה, הוא מאיץ את צעדיו אל החדר ששוכנו עסקו בהכנות אחרונות לקראת כניסת השבת, נוקש בדלת ומבקש את טובתם. הם הבינו ללבו, והחלו לדון בזריזות אודות מקום מחבוא ראוי לשמו. לבסוף, הסכימו כי המחבוא הראוי הוא הטמנת הכסף בארון הכביסה, כאשר הארון רוקן על ידם בזריזות שיא, הכסף נארז היטב לתוך גרב גדולה שהתפקעה מערימת המזומנים, הגרב הושלכה אל קרקעית הארון, וחיש קל הבחורים העמיסו ודחקו עליה את כל הכביסה המלוכלכת...

רגוע וטוב לב נפרד הבחור ממיטיביו, ובצעדים קלים עשה את דרכו לתפילת קבלת השבת. סמוך ורגוע הוא כי הכסף בידיים טובות, הן מי יחשוד שבחדרם של הבחורים הצדיקים הללו ישנו מטמון כה יקר, וגם אם יחשוד, ואף אם ייכנס, לבטח לא יחטט בערימת הכבסים, ולבטח לא יגיע לקרקעית וימצא את הגרב העמוסה באוצר היקר שלו...

השבת חלפה בנעימים, ולאחר צאתה ממהר הבחור לחדר המדובר, ליטול את פקדונו. החברים החייכנים מרוקנים את ארון הכבסים, ומכניסים את היד פנימה כדי לשלוף את הגרב העמוסה בכסף...

היא איננה!

לא יכול להיות! כיצד זה קרה?! מי ידע על הון העתק המוטמן כאן? מי

לפיכך, החליט הבחור לעמוד, ולתת את מקום הישיבה לנכה הניצב על הקביים. בתחילה הנכה סירב בנימוס, אולם לבסוף הם הסכימו כי הנכה יעניק את קביו לחולה הסוכרת - כדי להיטיב את עמידתו, בעוד הנכה יוכל לשבת בנחת על מקומו...

חלפה עוד דקה או שתיים, ושוב הגיע האוטובוס לתחנה. אדם נמרץ ו'מתקן עולם' עלה, ומה הוא רואה לחדדתו? - אדם עומד ונשען על שני קביים, בעוד במושב הראשון, לנגד עיניו, יושב לו אדם מחוייך בשלווה ורוגע... 'הלו, מה זה פה?' - נוף הלה בגרון ניחר, 'האינך רואה כי ניצב כאן אדם נכה? מדוע אינך קם ומפנה את מקומך?!'

את הסיפור שמענו מפי יהודי שהיה עד לו, והיה שותף לחיוך שהשתרר על פני כל יושבי האוטובוס לנוכח הנעשה בו... מראשית, נזפו באדם הלא נכון, באדם שישב ברוגע ולא פינה את מקומו לנכה, והתברר כי הוא אין לו כף רגל לדרוך עליה... והנה, כשהנכה התיישב והעניק את קביו לאותו אדם כרות כף רגל שקם עבורו - אדם שלא ראה את חלקו הראשון של הסיפור, נזף בו...

'זה היה ספר מוסר מאלף עבורי, על חובת החשיבות לדון לכף זכות!' - סיפר עד הראיה. הנה כי כן, לעולם לא יכול אדם לראות את התמונה המלאה, לא תמיד אנו יודעים מה התרחש כמה דקות קודם או מה עתיד להתרחש אחר כך. אנו רואים מעשה או פעולה, ואיננו יודעים מה עובר על מי שעשה אותה, מה גרם לכך, וכמה נתונים נסתרים מעינינו...

אז לפני שאנו דנים אדם בשבט הביקורת, הבה נדון כל אדם לכף זכות. נשתדל לראות בו את הטוב, להגן על שמו הטוב בתוככי ליבנו. בידינו הדבר לדון כל יהודי לכף זכות ולראות בו את הטוב - ואז נזכה שבורא עולם יראה גם בנו את הטוב, וידון אותנו לכף זכות - לשנה טובה ומאושרת, מתוקה ומבורכת!

רבבת עורכי דין מובחרים!

לדון לך זכות, זו משימה לא פשוטה ולא קלה בכלל, אין לכחד. לפעמים זה נראה כל כך ברור, כל כך חד, כל כך אין שמץ של הגיון בלדון לכף זכות. ועדיין אנו מצווים לדון לכף זכות, ובכדי להתגבר על הקושי - הבה נתבונן בגילוי אותו גילה הרה"ק בעל ה'דברי ישראל' מקוזמיר ז"ע:

כמה היינו מוכנים לשלם על עורך דין טוב? כמה היינו משלמים על צוות מובחר של מניין עורכי דין בעלי שם? כמה היינו מתאמצים כדי שביום הדין בשמים יעמדו לצידנו אלף סגורים רבי עוצמה?! - - -

כשיהודי דן לכף זכות, מגלה הרה"ק מקוזמיר, עשרת אלפים נשמות הצדיקים מתייצבות לצידו וממליצות עליו טוב בפה מלא! כן, רבבת צדיקים ניצבים לימינו, מדברים בשבח, מהפכים בזכויותיו, מזכירים אותו לטובה לפני בורא עולם!

אחים יקרים, זה צוות מנצח ליום הדין, צוות שלא כדאי לוותר על שירותיו הטובים... הבה נדון לכף זכות, גם אם זה קשה, גם אם זה לא הגיוני. 10,000 עורכי דין מהמעלה הראשונה יעמדו לצידנו ביום הדין, יגנו עלינו ויפעלו למעננו!

בו אדם ירצה לחשוך בזולתו או לדון אותו לחובה - יוכל לחשוב סברה עקומה שתאיר את מעשי רעהו באור חיובי, או תציל אותו מפני החשד. היכולת לחשוב בצורה עקומה היא מתנה, כדי לאפשר לנו לא לחשוך בזולת, לדון כל אדם לכף זכות! הבה נחשוב בצורה עקומה, להיכן יכול להיות שהגרם נעלמה. אולי בלעה אותה האדמה או קרקעית הארון?!... ולנוכח 'סברה עקומה' מעוררת חיוך זו, החליט הרב ברורמן לבדוק את קרקעית הארון, שמא הכסף נבלע בה. ויבוקש הדבר ויימצא כי אכן הכסף נבלע, לא בקרקעית הארון ממש אלא בסדר צר בשוליו, ועדיין... סיפור מפעים זה, שהובא בספר 'שלמים מציון' הוא פוקח עיניים ממש. לא רק במונח שהנה כי כן, גם כשנראה לנו באופן כמעט וודאי שמישהו נהג שלא כהוגן, לפעמים מתברר אחרת. אלא גם, ואולי בעיקר, בתבונה המהדהדת שבו: כן, משמים ניתנה לנו הזכות לחשוב אף בצורה עקומה, כדי להצליח להאיר באור חיובי את הזולת ומעשיו גם כשאין זה הגיוני! אחים יקרים, ניצבים אנו כחודש ימים לפני ימי הדין. כולנו מבקשים שידונו אותנו לכף זכות, גם אם בשמים יצטרכו ממש להתאמץ ולהשתמש בסברה עקומה לשם כך... הבה ננהג באותו אופן, הבה נאמץ את אותה התנהגות: הבה נדון את זולתנו לכף זכות, נראה אדם שאינו נוהג כראוי - ובכל זאת נראה בו רק את החיובי, נדון אותו לכף זכות. גם אם נצטרך לשם כך לעשות שימוש בהגיון עקום - אין דבר, הרי עבור זה נברא ההגיון העקום...

וככל שנאמץ את ההנהגה לדון לכף זכות, ככל שליבנו ומחשבותינו, דיבורינו ופעולותינו, יתאימו לתפיסה ולחשיבה שהזולת נוהג כהוגן וכראוי גם אם איננו מבינים - כך משמים ידונו אותנו לכף זכות, ויעניקו לנו שנה טובה ומאושרת!

הקביים והביקורת הנודדות...

הסיפור הבא מעורר חיוך, ובה בעת פוקח עיניים, מזכך את המבט. ומעשה שהיה באחד מקווי האוטובוס, כך היה:

האוטובוס מגיע לתחנה, ואדם נכה, מצוייד בקביים, עולה אליו ומחפש היכן לשבת. בספסל הקדמי, במקומות השמורים לנכים, יושב לו אדם צעיר וחייכן, בשובה ונחת, לא חושב או מהרהר לקום לכבוד הנכה בעל הקביים. אט אט החלו מבטי תמיהה מאחוריו, הפכו ללחשושים של ממש, עד שהאמץ הראשון פנה אליו בגערה: 'מה אתה יושב לך בנוחות, כשהנה עלה כאן אדם נכה צועד בקושי על שתי קביים?'

הבחור שישב בספסל הקדמי נבוך קמעא, אולם נאלץ לגלות את סודו. הוא סובל מסוכרת נעורים, ובעקבותיה רגלו לא מתפקדת והוא מתקשה מאוד בהליכה, ואך טבעי עבורו כי בעלותו לאוטובוס - יחליק היישר לספסל הראשון וישיב בו, כדי לא להתיש את רגליו...

עתה, היה תורם של אלו שפנו אליו להיות נבוכים, אולם הוא דן אותם לכף זכות, ואמר שאכן נכותו אינה ניכרת עליו, ולכן ניתן להבין את מבטיהם הזועמים. לצד זאת, אין ספק כי הנכה הצועד על קביו סובל יותר ממנו, ומה עוד שלבטח הסבריו התקבלו על לב שומעיהם עתה, אבל באוטובוס הרי הנוסעים מתחלפים להם, ובעוד כמה דקות נוסעים אחרים יזעמו עליו, והוא לא חפץ לגלות את תיקו הרפואי לכל עובר ושב באוטובוס...

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל - כתבו ל- 6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

את החברותא שלו: "איך זה יתכן שאדם כל כך גדול יהיה כל כך מופקע, שלא שומע ולא רואה מה שמסביבו?"

"קיבלת פעם תואר אקדמאי?", השיב לו בשאלה.

"ודאי", השיב. "ולא רק אחד אלא כמה תארים."

"איך קיבלת אותם?"

"יש בחינות. בחינות קשות מאד. וברוך ה' הצלחתי בהן!"

"תאר לי, איך היית נראה אצלך יום לפני הבחינה?"

"לא היה שייך לדבר איתי. אשתי דיברה אלי, ואני אפילו לא שמעתי. לא שלא התייחסתי אליה, אלא פשוט לא שמעתי אותה! גם לא את הילדים. כולם ידעו שביום שלפני הבחינה אין מה לנסות לדבר אלי. הייתי במתח נורא, הייתי מחושמל! לא ידעתי להיכן אני הולך, מה אני מדבר, ומה אני אוכל..."

"אצל רבי חיים ככה זה כל יום! הוא חי בהרגשה שיש לו מחר בחינה, והוא צריך לדעת את הכל..."

"אז איך הוא חי? לא שייך לחיות בכזה מתח..."

"איך אתה היית נראה ביום אחרי שקבלת את התואר?"

"אווהו... הייתי מאושר ושמח. רגוע ונחמד. יכלו לדבר איתי על כל מה שרצו..."

"אצל רבי חיים ככה זה כל יום! הוא חי בהרגשה שבכל יום הוא קיבל את התואר!"

(קטעים מתוך הספר 'ומתוך האור פניני ר' חיים')

מדבר דברי תורה אפילו בתוך שנתו, ולפעמים היה אומר 'שטיקלאך' גמרא תוך כדי שינה, בהיותו 'אין שטיק תורה' [חתיכת תורה]... הוא מוסיף ומספר מעשה נפלא שבדידו הוה עובדא:

"מחמת קרבתני הגדולה אצל רבינו, זכו גם צאצאי להיות קרובים אצלו, והתקבלו במעונו תמיד בחביבות רבה. ארע פעם באחד הימים שהגיע נכדי שיחה, לערוך אצל רבינו סיום מסכת שלמדו וסיים, וכפי הידוע, רבינו היה מחבב מאוד ושמת ביותר להשתתף בסיימי מסכתות שנערכו על ידי תלמידי חכמים צעירים. באותו ערב, להבדיל בין קודש לחול, ביקר אצל רבינו נשיא המדינה למשך כמה דקות.

"בהיותי אצלו במהלך אותו ערב, אמרתי לרבינו בהתפעלות: 'רבי! וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך'... שמעתי שנשיא המדינה היה כאן מקודם..."

"רבינו הגיב בקצרה ומשך בכתפיו: 'איך געדענק גארנישט, איך וייס פון גארנישט' [איני זוכר כלום, איני יודע מכלום]. אבל רגע לאחר מכן נענה ואמר לי במאור פנים: 'דיין אייניקל איז געווען דא, מאכן א סיום מסכתא' [נכדך היה כאן לערוך סיום מסכת]..."

"היה זה כאמור באותו יום! את ביקורו של הנשיא העדיף לשכוח ולא לזכור, ואילו את סיומו של הנכד הצעיר זכר ושיבח להפליא!"

הבחינות לתואר וקבלתו

שח רבי חזקיהו מישקובסקי:
היה פעם בעל תשובה מתקדם ששמע סיפורים על רבי חיים, ושאל

שירים וניגונים שמקורם בטומאה

בעברית, ואפילו אם הם בלי מילים - הטומאה מחלחלת לתוך הלב, ומשפיעה עליו לרעה. החשיפה אליהם שמה את האדם "שם", במחנה של מ"ט שערי טומאה.

ה'אור החיים' הקדוש אומר, שאדם האוכל מפירות שגדלו באווירה של כפירה - יושפע מאכילתם! בפעם הראשונה שראיתי את דבריו קפצתי ממקום מושבי... אולם לא עבר זמן רב, והקב"ה גילגל לידי לשמוע על מחקר שנערך, ובו הוכח שלמוסיקה ישנה השפעה על גידול החיטים. חיטים שגדלו לרקע מוסיקה קלאסית גדלו בצורה ישרה, ואילו חיטים שגדלו על רקע של מוסיקה קצבית ורועשת, גדלו בצורה מעוותת. לא שהייתי צריך הוכחה לדברי ה'אור החיים' הקדוש, ומכל מקום המחקר הזה מחזק את דבריו.

זה בדיוק מה שעשתה בת פרעה: הכניסה את הטומאה - את המנגינות של העבודה זרה - לתוך פסוקי התורה!

(מתוך 'אריה שאג')

ומה קורה כיום? המוסיקה התחילה להיות כמו מוסיקה של חילונים, ואם כך - בשביל מה לשים כיתה? פשוט שומעים מנגינות ומקצבים חילוניים וגויים על פסוקים מספר תהילים... בדיוק כמו אותם אלף מיני זמר שהכניסה בת פרעה.

כשהופכים את הריקודים והשירים למיני זמר המיובאים ממחוזות אחרים - הם מאבדים את כל החן והקדושה היהודית, וזאת גם אם מלבישים אותם על פסוקים מהתנ"ך...

אם אפיקורוס כותב ספר תורה בכתב מהודר, למהדרין מן המהדרין - הספר הזה טעון שריפה! חד וחלק! כך אמרת הגמרא (גיטין מה ע"ב): "נקטינן: ספר תורה שכתבו מין - ישרף". מדוע? משום שהספר 'ספוג' בדעותיו של המין שכתבו, וכל מי שילמד ממנו יושפע מדעותיו המקולקלות.

הוא הדין לכל השירים, הלחנים והמוסיקה שחוברו על יסודות של תאוות, של גשמיות ובהמיות, בין אם שרים אותם באנגלית או

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? dirshu@dirshu.co.il שלח מייל ל-

"כבוד הרב, חטאתי עוויתי ופשעתי, העגלון לא נגע ביין, אני לקחת את הכסף מבין החביות".
 אומר לו ה'נודע ביהודה': "חס ושלום! לא יתכן שאתה, סוחר מכובד שכמותך, תגנוב. אתה אומר כך רק כדי להציל את היין שלך..."
 הלה התחיל לבכות: "רבה אני יכול להישבע שאני לקחתי..."
 אמר לו הרב: "אינני יכול להאמין שגנבת, אלא אם כן תבוא בשבת לבית הכנסת, שם תתוודה בפני כולם שגנבת, ובנוסף על כך עוד תשלם סכום גדול לאותו יהודי, על הצער הגדול שציערת אותו. או אז אאמין לך שאתה אכן הגנב..."
 זה באמת הענין פה - חכמה ופיקחות. אמנם ההלכה היא ש"המוציא מחבירו עליו הראיה", אבל הדיין צריך להבין מה מונח מתחת לפני השטח, ולמצוא את הדרך להוציא את הדין לאמיתו.
 אם הדיין נוטל שוחד, אזי הוא מקלקל את שני הדברים: גם את החכמה וגם את הפיקחות!

(מתוך 'חי ראובן')

לך את הכסף? והלה השיב: "כיצד יהיו לי עדים, הרי מלבד שנינו איש לא היה בעגלה".
 אמר להם הרב: "אם כך, ההלכה ברורה. הדין הוא 'המוציא מחבירו עליו הראיה', ומכיוון שאין לתובע כל ראיה שהסוחר נטל את כספו, הרי שאין לו כל תביעה על הסוחר".
 "אבל" - המשיך ה'נודע ביהודה', וכאן פנה אל הנתבע - "הלא היהודי הטמין את כספו בין חביות היין, ומאחר שאיש לא היה שם מלבדכם ומלבד העגלון הגוי, הרי מסתבר כי העגלון הגוי הוא זה שנטל את הכסף מבין חביות היין, ותוך כדי כך נגע ביין. עלי לפרסם, אפוא, בכל בתי הכנסת בעיר, שהיין הזה שבתוך כל החביות הוא יין נסך ואסור בשתייה!"
 סוחר היין נחרד כולו... יין היה אז יקר המציאות, והנה כל היין הולך לאיבוד.
 ניגש אל ה'נודע ביהודה' ואמר לו שהוא רוצה לומר לו דבר סתר שאף אחד לא ישמע. הם נכנסו אל החדר, ושם אמר לו הסוחר:

המשך מעמוד 19 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א

חיות ובריאות הגוף. בתורתו מוצא את התרופות הנצרכות לכל רמ"ח איברים ושס"ה גידים, התלויים ועומדים ברמ"ח מצוות עשה ושס"ה מצוות לא תעשה. משם המשיך בכח השבת ובכח הצדיקים רפואה ובריאות נסית למעלה מדרך הטבע עבור ילד זה!
 "ברוך השם", ציינה האשה באזני הבחור [הלא הוא לימים הרב קפלן], "הילד חי וקיים כאחד האדם ואינו יודע שום חולי ומחסור. מאז מקפידים אנו עד מאד על שמירת קבלה זו שצוה לנו ה'חפץ חיים' זצוק"ל, בידענו נאמנה שבכך זוכים אנו לשמירת ילדינו על ידי השבת. לפיכך, הסבירה, "דאוגה אני עכשיו ולחוצה מאד, שיספיק בעלי לחזור מן היריד בשעה מוקדמת, כדי שיספיק להתכונן כראוי ולסיים את כל הכנותיו לשבת קודש בשעה היעודה לנו לקבלת פני שבת מלכתא!".

(מתוך 'טיב המעשיות')

ההורים על עצמם תוספת שבת בשעה מוקדמת.
 לאחר תקופה באו לביקורת לפרופסור שטיפל בילד לאחר הלידה, ואשר קבע באופן נחרץ כי אין שום סיכוי שהילד יחיה. הוא ערך לו שוב בדיקות מקיפות ומדוקדקות, ולאחר שכל הממצאים היו תקינים לחלוטין, והפעוט נמצא בריא בלא מום, טען הרופא שאין זה אותו ילד שבו טיפל - הם החליפוהו בילד אחר!
 סיפרה לו האם את דבר הברכה שקיבלו מה'חפץ חיים' בזכות שמירת השבת. נענה הרופא ואמר: "עתה הכל מובן! דעו לכם נאמנה, שעוסק אני במקצוע הרפואה זה עשרות בשנים - הבעיה מוכרת לי ככף ידי, ואין שום אפשרות טבעית שיוכל אדם לחיות לאורך שנים בלב נקוב! הרי אחת מ"ח טרפות היא 'נקב הלב' (חולין מב. יורה דעה סימן מ סעיף א). ברם, ה'חפץ חיים' אינו כפוף לספרי הרפואה - הוא ממשיך רפואות באופן אחר לגמרי, לפי טבעי הנשמה - שורש

המשך מעמוד 23 | הרה"ח אהרן כהן

שישנם הרבה סוגי 'קיצורי דרך', תוכנות ושיטות לזיכרון... האמת היא שרק שיטה אחת ישנה, וכמאמר הגמ' בשבת 'על בינתך אל תישען', לחזור ולחזור ולחזור. וכדברי הגר"א 'כל ימיו בעמוד והחזר קאי'".
 "ולסיום", חוזר הרב רוזנטל וחותרם את שיחתנו הנעימה; "דבר אחד ברור: אין דבר מתוק מזה, זה שווה הכל! הקושי המרכזי הוא לחכות חצי שנה ממבחן למבחן!"

ענין של השקעה, מסירות והחלטה על פרויקט חיים. האמת, מוסיף הרב רוזנטל בחיוך; "אני לא זוכר הכל, אני פשוט לא מספיק לשכוח..."
 "החלום הוא החלום של כל יהודי", מתגבר קולו בלהט בוער; "רק נבחני הקנין ש"ס הם אלו שלא נתנו לחלום להישאר ככה, ומשקיעים להפוך אותו למציאות. כל אחד יכול. כן, כל אחד יכול. אבל, צריך להשקיע. כמה ואיך? כל אחד לפי נפשו וזכרונו, צריך לבדוק לעצמו ואת עצמו, איזו דרך בלימוד מתאימה לו, ואיזו דרך בחזרה ובזיכרון הולמת עבורו. מה שבטוח ראיתי אצלי, שאף

לשליחת תגובות לכותב המאמר,
 כתבו ל: a0533185209@gmail.com

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ האם מותר להכניס חפצי חולין לתיק התפילין?

◆ האם מותר להכניס לבית הכסא עיתונים שמודפסים בהם דברי תורה?

◆ הרואה את חבריו ישן עם תפילין - האם צריך להעירו?

תפילין בחוץ מחשש לגניבה - אם הן קשורות לבגדיו באופן

שאינו צריך להחזיקן בידו, מותר להכניסן לבית הכסא.

• הלבוש בתפילין וחפץ להטיל מים במקום שאינו משמש

כבית הכסא קבוע לכל דבר, מעיקר הדין אינו חייב לחולצן; ויש

אומרים שחייב לחולצן מחשש שמא יפיח בהן; וכן יש לנהוג.

• מותר להכניס תפילין וכתבי קודש לבית הכסא כאשר הם

מכוסים בכיסוי כפול, המכונה 'פְּלִי פְּתוּךְ פְּלִי'; ובתנאי שאחד

מהכיסויים אינו מיוחד לחפץ המכוסה.

• ספרי קודש מודפסים, או עיתונים שמודפסים בהם דברי

תורה, יש מקלים בקדושתם להכניסם לבית הכסא בכיסוי אחד

בלבד, ויש חולקים ומצריכים שני כיסויים.

• 'מבואות המטונפים', דהיינו מקומות שמצויים צואה או

דברים אחרים שאסור להרהר בדברי תורה בסמוך להם, נחלקו

אחרונים אם מותר ללכת בהם עם תפילין.

• בעת שהתפילין מונחות על הראש ועל הזרוע, אסור לישון

אפילו שינה קצרה, והרואה את חבריו ישן בעודו לבוש

בתפילין, עליו להעירו.

• בעת שהתפילין מונחות על הראש ועל הזרוע, אסור לאדם

להסיח דעתו מהן, שמא יבוא להקל בקדושתן; ויש שכתב

שהטעם הוא משום שבשעה שדעתו מוסחת אינו מקיים את

המצוה.

• אסור להכנס עם תפילין לטווח של ארבע אמות מִמֶּת, או

מִקְבֵּר, מפני שהעושה כן נראה כ'לועג לרש', דהיינו למת

הפטור ממצות תפילין ואינו יכול עוד לקיימה.

מִהֲלֹכוֹת הַשִּׁמּוּשׁ בַּתְּשֻׁמִּישׁ קְדוּשָׁה לְצוּרְכֵי חוּלִין

• אם התנו בעת ייצור חפץ - או הקצאתו - לצורך קדושה,

שיוכלו להשתמש בו לצרכים אחרים, מותר להשתמש בו אף

לצורכי חול.

• תיק שאינו מיועד לתפילין ואחסנו בו תפילין מספר פעמים

באופן ארעי, אינו נחשב כ'תשמיש קדושה', אלא אם הוקצה

לכך מראש.

• תיק שאחסנו בו תפילין היא ב'תנאי' מפורש - בדיבור -

שעתידים לפנותן מהתיק ולא לאחסן אותן בו בקביעות - אינו

מתקדש אף אם נעשה כן פעמים רבות.

• בשעה שתפילין מונחות בתיק, שקית או כל כלי שהוא, אין

להכניס בתוכו דברי חול, כיון שיש בכך זלזול בקדושת התפילין.

• ספרי קודש וניירות שכתובים עליהם דברי תורה, נחשבים

לחפץ של קדושה, ואסור להשתמש בהם לצורכי חול, כגון

לכתוב עליהם דברי חול.

• חפץ שהוקצה לצורך מצוה, כגון אתרוג למצות 'ארבעת

המינים', שופר לתקיעה, וכדומה, ואף אם יוצר במיוחד לשם

כך - כל עוד לא השתמשו בו למצוה, מותר להשתמש בו אף

לצורך של חול.

מִהֲלֹכוֹת שְׂמִירַת קְדוּשַׁת הַתְּפִילִין וְסַפְרֵי קוֹדֶשׁ

• הלבוש בתפילין וחפץ לעשות צרכיו - בכל מקום שהוא - עליו

לחולצן בריחוק ארבע אמות מהמקום שִׁנְפָּנָה בו.

• אדם החפץ להכנס לבית הכסא, ואין באפשרותו להותיר את